

Titul: “Pomell de Valencianitat”.

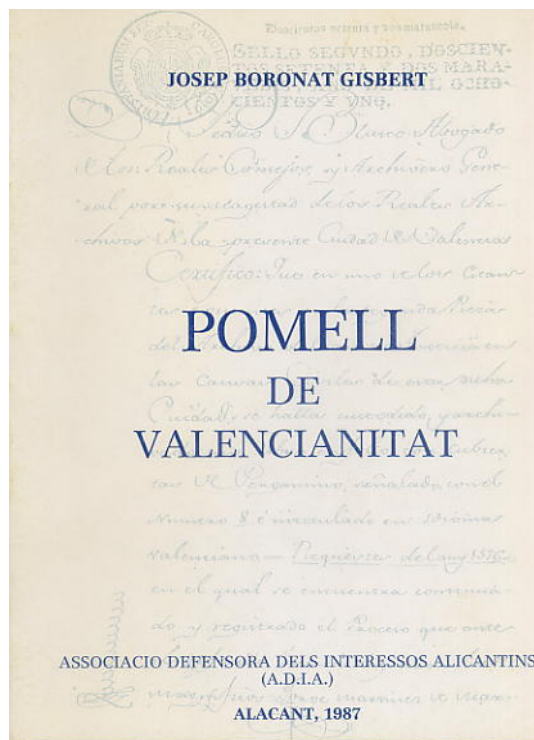
Autor: Josep Boronat Gisbert (Alcoy 1922-Valencia 2002).

Editorial: ADIA, Alacant 1987. ISBN: 84-398-9894-0.

Edicio digital: Valencian.org. Valencia, 2006.

Nota d'edicio: Es tracta d'una edicio parcial del llibre que inclou la gran majoria dels texts i capítuls del present llibre referits a la llengua valenciana i l'identitat. No obstant, es mostra l'índex general i s'enumeren tots els apartats corresponents, per lo tant al lector no li sera difícil detectar els apartats que no estan inclosos en la present edicio digital.

POMELL DE VALENCIANITAT

INDEX GENERAL

Index General

I

LA LLENGUA VALENCIANA (Nom, autoctonia, entitat)

1. CATEGORIA DE LLENGUA LLITERARIA	11
1.1. El nom de les llengües.....	12
1.2. La llengua que parlem els valencians.....	12
1.3. Nom de la llengua literària en l'època clàssica.....	13
1.4. Denominació definitiva, Llengua Valenciana.....	16
2. AUTOCTONIA.....	17
2.1. Romanitat de València.....	17
2.2. Confusió de lingüistes en la denominació «moçarab».....	18
2.3. Els musulmans parlaven romànc.....	20
2.4. La València Musulmana no fou una excepció.....	20
2.5. L'aljama valenciana, nucli inicial de la llengua valenciana.....	21
3. L'IDIOMA I LA RECONQUISTA	23
3.1. Els idiomes parlats en el Regne de València no provenen de la Reconquesta.....	23
3.2. Repoblacions del Regne de València.....	23
3.3. Senyories creats per Jaume I.....	24
3.4. En la ciutat de València.....	25

237

4. AL COMENÇ DEL REGNE CRISTIÀ.....	28
4.1. Sigle XIII, començ del Regne cristià de València.....	28
4.2. Text llatí dels Furs de València.....	29
4.3. Traducció al romànc dels Furs.....	29
4.4. Algunes precisions sobre altres denominacions.....	30
5. EN EL TRANSCURS DELS SIGLES.....	32
5.1. Sigles XIV i XV.....	32
5.2. Sigle XVI.....	33
5.3. Sigle XVII.....	35
5.4. Sigle XVIII.....	35
5.5. Sigle XIX: Obres lexicogràfiques.....	39
Prego de Renaixença.....	40
Fita inicial de Renaixença en poesia.....	40
Consolidació poètica.....	40
Jocs florals.....	41
Premsa valenciana.....	41
Prioritat de la Renaixença valenciana.....	41
Arcsants i progressistes.....	42
Tergiversacions.....	43
5.6. Sigle XX: Dos tendències clares.....	45
Renaixença valenciana i ortografia.....	46
Acadèmia Espanyola i Llengua Valenciana.....	48
6. LINGÜÍSTICA ACTUAL I LLENGUA.....	50
6.1. Lingüística actual i lingüística tradicional.....	50
6.2. Llengua i evolució.....	51
6.3. Frontera entre dialecte i llengua separada.....	52
6.4. Das Katalanische.....	52
6.5. Base articuladora i mecanismes.....	53
SENTÈNCIA SOBRE DECLARACIÓ DE NOBLEA DE LA FAMILIA MARTINEZ DE MARCILLA.....	57

II

VIRUS I MIASMES catalanisadors

1. INTRODUCCIÓ.....	64
1.1. Poble valencià, actiu i apàtic, creador de la llengua valenciana.....	64
1.2. La llengua valenciana en situació crítica.....	65
1.3. Estudi global dels virus ideològics catalanisadors.....	66

2. «DAS KATALANISCHE», EN L'INICI	67
2.1. «Das Katalanische»	67
2.2. Motius de nomenar català a la nostra llengua	69
3. SUPOSTES «RAONS» PER A INTRODUIR EL NOM DE «CATALÀ»	70
3.1. Històriques, no: El valencià no importat del Nord	70
3.2. Geogràfiques tampoc: Arguments catalanistes, fruits de mentalitats neozarxipitalistes	72
3.3. Lliteràries, molt menys: La Renaixença, no originària de Catalunya	74
3.4. Lliteràries...: Afegint embolats, artificis enganyosos	76
3.5. Lliteràries...: Regalant lloances a Wenceslau, fill de catalans	78
4. ¿EL NOM DE CATALÀ APLICAT AL PROPÍ IDIOMA?	81
4.1. Mai introduït el nom de català en València	81
4.2. El nom de català, mai generalitzat per a la nostra llengua	82
5. ALTRES NOMS, PER NO DIR VALENCIÀ.....	84
5.1. Llemosí, per a arrancar la denominació de llengua valenciana	84
5.2. Periodistes valencians, pioners de Renaixença, no volen llemosí	86
5.3. El nom «catalanès», buscat en lupa i tret de baix terra	88
5.4. Llemosí, catalanès, i ara... català: ¿Valencians medievals nomenats catalans?	90
6. MANIOBRES FRAUDULENTES	93
6.1. «Intellectuals», si afavorixen la catalanitat	93
6.2. Arteres omissions sobre la llengua valenciana	95
6.3. Desvergonya i vilesa professional	97
6.4. Sobrevaloracions per a catalanitzar	102
6.5. Rol de Corella, clàssic valencià, desfigurant i alterant	104
6.6. «La Marca Hispanica», desert estratègic	106
7. SECESSIONISME, ¿DE QUI?	109
7.1. Gramàtics, traductors i autors clàssics, donen nom a la nostra llengua	109
7.2. Única llengua clàssica, la valenciana	112
7.3. Fa cinc segles, Jaume Roig	113
7.4. ¿Qui és secessionista?	115
7.5. Del valencià apichat	118

7.6. Res d'excepció gramatical	121
7.7. Catalanitzar, error ofensiu	123
8. DE LLETRES I PARAULES	125
8.1. Per què escric Alcoy, no Alcoi	125
8.2. Lletres «CH» i «Y»	128
8.3. Montanyeta o muntanyeta	133
8.4. Vocabulari Fallana	134
8.5. Diccionaris i Llengua valenciana	136
8.6. Valencianismes leixes en Gabriel Miró	138
8.7. Adhesió a les Normes de l'Acadèmia de Cultura Valenciana	141
9. DE CATALANS I VALENCIANS	145
9.1. Max Aub, Azuà, i els catalans	145
9.2. Catalanitat escarransida	149
9.3. El poble pla, salvador de l'idioma valencià	151
9.4. Llengua materna i mentalitat	156
9.5. La Ciència al servei del Llenguatge	159
9.6. Gràcies a «La Cazuela»	166
10. FRONT A CATALANISACIONS	168
10.1. Televisió polaca i Aitana: punts i comes	168
10.2. Col·legi de Llicenciats i Llengua Valenciana	172
10.3. Carta oberta a D. Adolfo Suárez	174
10.4. Josep Boronat, químic, a «Un químic»	177
10.5. Les Llengües prevalencianes	178
MANIFEST DE GASTON CASTELLO	183

III

SENYERA I REGNE (Simbols d'identitat)

1. REGNE, REG O, PAÍS	186
1.1. A «Cultura Catalana»	186
1.2. «Cultura Catalana» no contesta	186
1.3. País, Regió i Regne, en Sanchis Guarner	188
1.4. Megalomania catalana	145
1.5. Resistència i acció	197
1.6. Manifest del Decà del Col·legi de Doctors i Llicenciats	199

2. CORONA D'ARAGO I BANDERES	201
2.1. Bandera catalana	201
2.2. La Corona d'Aragó	203
2.3. Inexistent unitat de València i Catalunya	205
2.4. Quatre barres no catalanes	208
2.5. Les banderes no representaven Estats	209
3. SENYERA VALENCIANA	211
3.1. Senyera, Ciutat i Regne	211
3.2. Penó, senyal de capitulació valenciana	213
3.3. Banderes en el Palau de la Generalitat	215
3.4. La Senyera de València	217
3.5. Pere II el Coreminós, Rei de València	219
3.6. Senyera en blau	221
3.7. Senyera preeminent en el Regne	223
3.8. El blau de Jaume I	225
4. TAMBE EN ALCOY	227
4.1. Alcoy sabia quins eren els seus colors	227
4.2. Sant Jordi i Alcoy, en la formació del Regne	228
4.3. Segons canta lo capellà	234

"POMELL DE VALENCIANITAT"

per Josep Boronat Gisbert

NOTA DE L'AUTOR: Un POMELL es, en Botànica, un conjunt de fruits o de flors, sostinguts per un eix comu; que pengen d'una mateixa branca o tronc en els que estan imbricats. I s'aplica també a un conjunt de coses chicotetes en disposició tal.

I

LLENGUA VALENCIANA (Nom, autoctonia, entitat)

1- CATEGORIA DE LLENGUA LLITERARIA

1.1 EL NOM DE LES LLENGÜES

El primer atac que ha patit la llengua valenciana a segut, i es, l'intent de silenciar i, mes greu encara, negar-li la categoria de LLENGUA. Este fet deplorable i injust dona peu a presentar les següents consideracions:

Els homens, en totes les latituds de la terra, parlen. Pero tots saben que la parla adquirix categoria de llengua lliteraria, d'idioma, quan pot oferir al mon una certa quantitat d'escrits que, per la seua correcció, propietat, exactitut expresiva i harmonia de conjunt, puguen denominar-se lliteraris.

Les llengües introduïxen, definixen i confirmen son nom, la seua denominació, en una època que rebéix lo nom de clàssica per ser el temps de son primer i notable esplendor. Època clàssica o segle d'or. El nom de bateig que li donen els clàssics a una llengua, en este temps d'esplendor inicial lliterari, perdura sempre, encara que s'eclipsara total o parcialment son prestigi lliterari. Una llengua tindrà sempre el nom que li han donat en la seua època clàssica, a pesar de les vicissituds que experimente en el transcurs dels segles.

Per això no pot ningú, o millor dit, no deu ningú substituir son nom per un altre. Fer-ho és fraudulent. És fer un frau a la cultura i a la veritat.

1.2 LA LLENGUA QUE PARLEN ELS VALENCIANS

La llengua que parlen els valencians, subjecta a l'evolució normal de tota llengua viva, és la que tingue la seua època d'or en els segles XIV i XV.

De les llengües romàniques que han tingut un segle d'or en la lliteratura figura en primer lloc la valenciana; casi al mateix temps la italiana, encara que un poc darrere; el portugués en el segle XVI; el castellà en els segles XVI i XVII; i el francès en els segles XVII i XVIII.

Es incontrovertible que, dels escrits peninsulars del XIV i XV, tots els que tenen categoria lliteraria –els que fan que una parla siga considerada llengua– son producció d'autors valencians.

En una ràpida successió de noms, sense detindre-mos en lloar ses excelències, podem citar a:

Les figures cimeres de la poesia lírica. Jordi de Sant Jordi (final segle XIV-1424) i, sobre tot, Ausias March (f. XIV-1459), el més gran dels poetes per la valia de la seua obra i per la sugestió de sa forta personalitat.

Joanot Martorell (1414-1468), de Gandia com son cunyat Ausias March, notabilíssim en el gènere novel·lístic de cavalleries. La poesia de certaments i tertulies lliteràries s'inicia en les "Obres e trobes en lahors de la Verge Maria ", el primer llibre imprès en Espanya, precisament en Valencia, en 1474. I segueix manifestant-se en una notable escola poètica valenciana, en la que destaquen Joan Roís de Corella, Bernat Fenollar i Pere Gaçull.

En la lliteratura misogina és notable Jaume Roig, autor de "L'espill". La lliteratura religiosa nos proporciona les figures d'Arnau de Vilanova, Sant Vicent Ferrer, Isabel de Villena i Antonio Canals. Tots, naturalment, valencians.

1.3 NOM DE LA LLENGUA LLITERÀRIA EN L'ÈPOCA CLÀSSICA

Es inqüestionable també que, en tota l'època clàssica, el nom que apareix

indefectiblement per a designar la llengua que utilisen els autors classics mencionats, la llengua que parlava el poble del Regne de València, es el de "llengua valenciana". En algun cas es nomena "romanç", pero normalment referint-se a epoca anterior.

Per a comprovar-ho, havem d'observar als que citen expressament el nom de la llengua en que escriuen, que son els gramàtics i traductors; i en alguna ocasió, encara que no molt necessàriament, també alguns autors d'obres lliteràries. Investigant el nom que li donaven els traductors, gramàtics i autors en els segles d'or, es troba indefectiblement el nom de "llengua valenciana".

Aci tenim alguns exemples, ben explícits:

Antoni Casals, en el proleg de la seua traducció del "Valerio Maximo" (1395), diu que l'ha traduït "de llatí en nuestra volguda llengua materna valenciana, axí com he pogut, jatsessia que altres l'agen tret en llengua catalana" donant així clar testimoni de les diferències entre valencià i català, ja notables en 1395, com per a obligar a fer una altra diferent traducció.

La primera traducció de la "Biblia" a una llengua romànica que s'ha impresa en el món es la de Bonifaci Ferrer, germà de Sant Vicent Ferrer; s'edità en València en 1478. L'únic foli que es conserva, en la "Hispanic Society" de New York, podem llegir que *"fon trelladada de aquella propia que fon arromançada en lo monestir de portaceli de lengua latina en la nostra valenciana"*.

En la "Imitació de Jesuchrist" traduïda per Miquel Perez, impresa en Barcelona (1482), es llig: "esplanat de llatí en valenciana lengua". El mateix Miquel Perez declara en la "Vida de sancta Catherina de Sena", València 1488, que la ha volgut "traduir de llatí en valenciana prosa". Joan Roig de Corella traduí la "Vida de Iesus" del "Cartoixà" Ludolf de Saxonia, València (1496), declarant haver-la "trelladada de llatí en valenciana lengua".

Lluís de Fenollet traduí del toscà la "Hystoria de Alexandre" de Plutarc, imprimint-la en Barcelona (1481). En ella es llig que fon "per Luis de Fenollet en la present lengua valenciana transferida".

"Lo Carcer d'amor" traduït del castellà per Bernardí Vallmanya i impres en Barcelona (1493), diu "traduït de lengua castellana: en estil de valenciana prosa". També traduí la "Revelació del benaventurat apostol sanct Pau", València (1495), "de vulgar ydioma castellà en valenciana prosa". I en el "Cordial de l'anima", València (1495), declara que també ha segut traduït "de vulgar lengua castellana en estil de valenciana prosa".

"Art de ben morir" es un tractat llatí traduït per Francesc Eximenis, natural de Girona, que en la primera edició impresa en València (1491?) diu que està traduïda "en language cathala" pero el mateix traductor corregix el seu error de denominació en la segona edició, impresa en Barcelona (1507), afirmant: "e deslberat traure" segons la possibilitat del meu pobre entendre en lengua valenciana e manifest stil" "cala Dei" traduïda pel mateix Eximenis i impresa en Barcelona (1523), diu que el llibre està "traduït de lemosi en nostra lengua vulgar valenciana". El "Blanquerna", del mallorquí Ramon Llull, fon "traduït i corregit ara

novament dels primers originals, i estampat en llengua valenciana" per Joan Bonlabi, català, en València (1521). Notem que diu traduït a la llengua valenciana, sent Lluïl un escriptor considerat autor català.

El "Liber elegantiarum" és el primer diccionari imprès d'una llengua romànica, estampat en Venècia (1489), obra de Joan Esteve, valencià. En ell es llig que ha seguit "latina et valentiana lingua exactissima diligentia emendatus".

Les "Sinonimia variationum sententiarum" de Stefano Flisco, obra traduïda per Jeroni Amiguët, de Tortosa, impresa en València (1502), diu que ho don "ex italico sermone in valentinum".

Joan Roig de Corella declara "descriurè en vulgar de valenciana prosa" la seua obra "La ystoria de Joseph".

Joanot Martorell, en l'extraordinària novel·la de cavalleries "Tirant lo Blanch", València (1490), que mereixque ser citada en honor per D. Miguel de Cervantes, presentant-se en ficció lliterària com a traductor, sent l'autor, escriu: *"me atrevire expondre: no solament de lengua anglesa en portoguesa. Mes encara de portoguesa en vulgar valenciana"*. I en l'última pàgina, Martí Joan de Galba, acabant la novel·la de Martorell, torna a repetir: *"Lo qual fon traduït de Angles en lengua portoguesa. E apres em vulgar lengua valenciana"*.

1.4 DENOMINACIO DEFINITIVA, "LLENGUA VALENCIANA"

La denominació "LENGUA VALENCIANA" és la que apareix sempre en l'època clàssica en gramàtics, traductors i autors, tant si són valencians com si no ho són, tant si editen en València com si ho fan fora de València. És evident que, juntament en la categoria lliterària, s'havia generalitzat la denominació de "llengua valenciana".

Aixina, per tant, ha de denominar-se sempre.

2- AUTOCTONIA

2.1 ROMANITAT DE VALENCIA

Després de l'atapa cultural iberica valenciana, la de la "Iberia Propia" o "Regne de la Dama d'Elig", la romanitat de València és fonamental per a la comprensió dels arrels de nostra llengua valenciana.

Els siscent anys de "pax romana" degueren permetre un creixement

demografic tan massiu que, sense dubte, constituïx la base del nostre poble. Després vindrien a soles uns centenar de visigots, uns millars de musulmans, uns quants cristians navarresos i aragonesos i, en numero practicament quantificable, catalans, i una immigració escalonada des del segle XIV. Açò vol dir que, culturalment, els modes de vida de la massa de la població no podien canviar cada vegada, perquè arribaven unes minories dominadores, interessades en explotar al poble, no en culturisar-lo, o en viure treballant i procurant la més ràpida assimilació a la manera de viure de la terra valenciana.

Es ben sabut que les llengües romaniques no deriven del llatí vulgar que, mal escrit, prove d'un llatí clàssic, sino del baix llatí parlat que, en cada territori prengue una forma condicionada per l'història cultural dels seus parlants. Ad este baix llatí parlat s'unix el "substrat" lligüístic de cada àrea i el "superestrat" de les aportacions d'inmigrants de llengües estrangeres o de contactes en altres usos parlants.

En tot cas, els dialectes llatins eren diferents per a diversos estaments i territoris. D'ells brotaren uns "proto-romanços" que han donat lloc a les diferents llengües romaniques, en diferents solucions de fonologia, morfologia i sintaxis.

En les terres valencianes romanisades es parlava un baix llatí que, evolucionant durant les dominacions musulmanes, aplegà a constituir la llengua romanç que denominem, a partir del segle XIV, llengua valenciana.

2.2 CONFUSIO DE LLINGÜISTES EN LA DENOMINACIO "MOSSARAP"

Està afirmant-se i repetint-se, hasda la sacietat, que la llengua pròpia del valencians fon duta a València pels conquistaors cristians.

Esta afirmació, i l'idea que comporta, directament assequible per la seua aparent simplicitat, es tan dogmàtica, tan absoluta i totalitària, com enganyosa i falsa, seguint la mateixa línia dels temes seculars del centralisme castellà –i molt més tractà d'introduir en València pels catalans- que ha tergiversat els fets històrics.

I açò es aixina perquè, en l'Espanya Musulmana, i en la València Musulmana conseqüentment, no parlaven romanç únicament els cristians –els denominats mossaraps en Espanya i rabatins en València-, sino també els musulmans.

Ya en 1928, l'arabista valencià D. Julià Ribera denuncià una aberració de previsible i greus conseqüències: els filòlegs havien escomençat a denominar "mossaraps" als idiomes romanics parlats en l'Espanya Musulmana. D'esta manera, s'introdí una equivalència de concepte, errònea, entre religió practica i llengua parlada. Segons tal error, els musulmans parlaven arap, i els cristians que vivien en l'Espanya Musulmana parlaven romanç (equivocadament denominat per ells mossarap). Es una inexactitud de conseqüències històriques i vitals de gran importància.

Els arabistes estudiosos de la realitat, sense intencions de manipular-la, que parlen de mossarap es referixen solament a les persones que seguien practicant la religió cristiana. Es lo correcte. Estos arabistes utilisen acertadament la paraula "aljamia" per a designar els idiomes romanics que

es parlaven en terres musulmanes per musulmans i cristians, i que en terres cristianes es denominaven romanç; sense oblidar la lògica varietat dins d'esta adscripció general.

Els filòlegs que han originat tal confusió s'han detingut a mirar, quasi exclusivament, l'Espanya Cristiana vencedora, la que reconquista des del nord duent tot lo bo i fent desaparèixer tot lo roïn. I d'esta manera han arribat a creure que, al temps que dominaven a l'enemic, anaven imposant el seu idioma.

Els arabistes, en canvi, han estudiat i coneixen l'Espanya Musulmana, l'Espanya desapareguda, l'Espanya vençuda. I, estudiant-la, coneixen el fet de que els musulmans espanyols seguien parlant un llenguatge evolucionat a partir del llatí.

La tesis derivada de la confusió filològica mencionada es la tesis dels vencedors. Gràficament ho recorda la frase que encara s'escolta: "Hable usted en cristiano". Tal concepció ha fet que molts, de bona fe, imaginin que el castellà naixque en terres de Santander-Burgos, i que s'escampà, paral·lelament a la Reconquesta, cap al Sur. Es la tesis del nacionamisme castellanista de Menéndez Pidal que trasvasà a Orient i Occident, induïx a pensar en llengües que avancen cap al sur. En lo que nosaltres afecta, es concreta en la falsa imatge d'un català que apareix en l'Ampurdà i aplega a Alacant.

Es la teoria del triomf dels bons –els cristians, que parlen castellà, gallec o català- sobre els roïns –als que pinten practicant l'Àl·lam i parlant exclusivament arap-.

Esta teoria, en essència, es típicament retrograda, aduladora de l'orde oficial establert pels vencedors. Tergiversa l'Àl·lria. Utilisa els mateixos temes del nacionalisme castellà.

Es una teoria retrograda. I, ademés, falsa. Perque els musulmans, a part de l'arap com a llengua oficial, parlaven romanç. També perque els catalans que intervingueren en la conquesta i s'assentaren en terres valencianes no arribaren a la quarta part d'un cinc per cent de la població. Perque ni les zones de parla valenciana guarden correspondència en els assentaments aragonesos o catalans. Perque es patent l'esplendor cultural dels musulmans front a l'incultura dels vencedors.

2.3 ELS MUSULMANS PARLAVEN ROMANÇ

En l'Espanya Musulmana parlaven romanç no a soles els cristians o mossaraps, sino també els musulmans.

Estos parlaven, evidentment, l'arap. Però l'ús de l'arap dialectal no era exclusiu. També utilitzaren àmpliament les llengües romanç, aljamies. Els testimonis cronístics de que els musulmans parlaven romanç, i de que en certs casos ignoraven l'arap per complet, son molt conegudes des de que l'arabista valencià En Julià Ribera els exhumà. En la seua traducció de la "Àl·lria de los Jueces de Córdoba" es contenen les vides d'estos funcionaris musulmans i s'observa que parlen romanç i que n'hi ha de

musulmans que no entenen l'arap. Son testimonis del sigle IX arreplegats en el sigle X. I Cordova era una ciutat molt islamisada. Es que no s'ha de confondre l'islamisacio en l'arabisacio.

Tambe escriven romanç els musulmans. Les "mohaxanes" de Mocadem ben Moafa, eren poesies fetes "usant la manera del vulgo ignat i la llengua romanç".

El proces observat en l'Espanya Musulmana es: Primer conviuen simultaneament l'arap i el romanç, sent l'arap la llengua oficial. Despres, l'arap va sent oblidat a favor del romanç, aplegant al desconeiximent total. No s'ha determinat encara a quins anys arribaren parlant arap: pero lo cert es que no deixaren mai de parlar romanç.

2.4 LA VALENCIA MUSULMANA NO FON UNA EXCEPCIO

La Valencia Musulmana no fon una excepcio en el proces general d'Espanya, o siga d'Al-Andalus.

Existien moltes referencies a l'aljama valenciana, el romanç valencià parlat pels musulmans d'esta terra. Pero es molt interessant i significatiu el testimoni del filolec musulma Ibn Sida.

Ibn Sida fon un destacat filolec que, des de Murcia, s'expatrià a la ciutat valenciana de Denia, morint en ella el 25 de març de 1066, cent setanta dos anys abans de la rendicio del Regne Musulma de Valencia a Jaume I d'Arago.

En el prolec d'una de les seues obres, "Kitab al-Muyasas", una especie de diccionari analogic, es disculpa dels erros que poguera tindre la seua obra, dient: "Icom no he de cometre-los yo, si escric en temps tan lluntants (d'aquells en que llengua arap es parlava en purea) i havent de viure familiarment en persones que parlen romanç...

Els musulmans que vivien en Denia dos sigles abans de la conquesta cristiana de Valencia, parlaven normalment romanç ("no arap"), encara que l'arap era la llengua oficial i fora conegut mes o manco defectuosament.

2.5 L'ALJAMIA VALENCIANA, NUCLEU INICIAL DE LA LLENGUA VALENCIANA

Un testimoni d'excepcio sobre quin fon el nucleu inicial i l'orige de la llengua valenciana es el que mos proporciona el "magnific mestre Jaume Roig", mege preclar i insigne poeta valencià, citat en la lliteratura com a precursor de la picaresca. De gran prestigi com a mege, apareix documentat en funcions d'examinadors dels meges de Valencia moltes vegades des de 1434 a 1477.

En ell s'unia l'inspiracio poetica al criteri científic. L'humanisme a la ciencia, la vida prestigiosa per la seua sapiencia al llenguatge pla i

popular, la diligència en totes les obres benefiques ad ell confiades per la regina Maria a la noblea de sentiments que tan destacadament exteriorisa en els seus escrits. Era Conseller de la Ciutat de Valencia i mege de Maria de Castella, regina de Valencia com a muller d'Alfons III de Valencia i V d'Arago.

La mes important de les seues obres lliteraries es la titulà: "Spill", edità baix la denominacio de "Llibre de les dones" o "Llibre de Consells", manifestant en ella son proposit de demostrar que totes les dones, a excepcio de la Mare de Deu, son vils. Est obra es lliurà de la condena de l'Inquisicio en 1793 "por su elevacion de estilo y rareza", "por su antigüedad, y alta estimación que goza entre los literarios, asi como para conservación del idioma valenciano".

En l'edicio critica que du les variants de totes les publicaes i les del Ms. De la Vaticana, prologà i comentà per Roc Chabas, en els versos 80 i ss., es llig:

"Sera en romanç:
noves rimades,
al pla teixides
del algemia
e parleria
dels de Paterna,
Torrent, Soterna".

Jaume Roig diu, afirmant-ho en son criteri científic, en son rigor, que escriu son "spill" en "aljamia". Afirmacio que Nicolau Primitiu, Deca del Centre de Cultura Valenciana, en 1958 comenta aixina: "...Jaume Roig escribió sus rimas "al pla"; esto es, en la lengua corriente, como hablaban las aljamas; y como las aljamas eran de los moros: Paterna, Benaguacil, Torrent, Vall d'Alcala, etc., resulta también que los moros hablaban en lengua vulgar valenciana, desmitiendo a los filologos que suponen a los moros hablando arabe".

Es evident que la llengua valenciana era la parlada pels habitants de la regio valenciana, musulmans i no musulmans: No fon importada.

3- L'IDIOMA I LA RECONQUISTA

3.1 ELS IDIOMES PARLATS EN EL REGNE DE VALENCIA NO PROVENEN DE LA RECONQUISTA.

La Reconquista del Regne de Valencia fon un fenomen rapit. Podria concretar-se l'ocupacio en dos breus periodos historics: des de 1233 a 1238, i de 1244 a 1245.

Encara que es subdividixquen les terres conquistades en etapes, sempre resulta que, al sobreposar el mapa de les conquestes de Jaume I sobre la

frontera llingüística entre el valencià i l'aragonès o castellà, no hi ha forma de que coincidixquen. Es pot afirmar sense possibilitat d'error que els idiomes parlats en el Regne de València no son un producte d'un fenomen de Reconquesta per part de Jaume I. I no hi ha un sol moment cronològic-històric en el que es puguen fer coincidir les fronteres reconquistades i la frontera llingüística.

6- LLINGÜÍSTICA ACTUAL I LLENGUA

6.3 FRONTERA ENTRE DIALECTE I LLENGUA SEPARADA

La llengua parlada en gran part del Regne de València, evolucionant baix la denominació constant de Llengua Valenciana, poseix totes les característiques que definixen i delimiten un idioma. No li fa falta anar a captar la seua inclusió en una altra. I de cap manera pot deixar-se expoliar per altra llengua (la catalana) que patix de carencies importants.

La Llengua Valenciana no pot renunciar a lo que li correspon per dret, ni deu d'entregar-se a l'engany d'una suposta –i falsa– posició dialectal, propiciada per autodenominats llingüistes.

Sabem que –en afirmació que se li escapa a un valencià catalanisaor– "La lingüística no siempre puede trazar la línea divisoria entre el acento local i el dialecto, entre el dialecto y la lengua separada. Pero estas delimitaciones tienen, en muchos casos, un evidente papel como elementos diferenciadores de grupo".

Per això, és inexplicable que, per raons científiques, llingüístiques (però si que es compren per altres motius manco confessables) s'intente dogmatitzar la desaparició de la llengua valenciana com a tal, i la seua inclusió en la catalana, en nom d'un "cientifisme llingüístic" que no ho és tal, perquè desconeix, ignora i tergiversa tota la trajectòria històrica i evolutiva de la Llengua Valenciana.

6.4 DAS KATALANISCHE

Els intents de justificació llingüística d'esta aberrant concepció comencen en "Das Katalanische" (1925) de Wilhelm Neyer Lübke, llingüístic romanista comparatista, que agrupà el conjunt de varietats filològiques que va del Rosselló a Elig, baix una còmoda i artificial denominació. Però cert que en son viatge d'estudi, Lübke no aplegà a posar els peus –ni les orelles– en terres valencianes, perquè el seu mecenes català, –segons afirma el també romanista Fermin Juanto Manrique, li ho va impedir,

manyosament, afalagant-lo. No pot dir-se que haguera objectivitat científica en el coneiximent de la realitat.

Per a valorar tal agrupacio i la seua transcendencia en la materia que estem tractant, recordem que els llingüistes comparatistes establixen grups de llenguages. Per eixemple, dels indoeuropeus, huit grups: indoirani, armeni, albanes, baltoeslau, germanic, celtic, italic i grec. La nostra llengua valenciana perteneix al grup italic, pero no es la llengua italiana.

Del grup italic tenim l'italic oriental i l'occidental. En l'occidental està el llatí i els parlars romanics, derivats del llatí; tambe subdividits en grups, com el galorromanic, l'iberorromanic, etc.

El problema que encara hui es plantegen els llingüistes es el de les relacions internes dels diversos llenguages dins d'un grup, i el de quina manera actuar per a repartir-los en subgrups. Pero això diu Malberg que ha discutit molt si les varietats filològiques del grup que Lübke denominà "Das Katalanische" s'han de posar en el galorromanic (junt al provençal i al francès) o en l'iberorromanic (junt al castellà, gallec i portuguès).

Açò està així perquè en el grup al que Lübke donà artificialment el nom de català, hi ha característiques clares del grup galorromanic (en el català propiament dit, no el valencià) i característiques clares del grup iberromanic (certament en el valencià).

En estes circumstancies, resulta laboriosa la discussió sobre com conve agrupar els idiomes, depenent dels resultats –seguix dient Malmberg- dels criteris mes o menys arbitraris que s'adopten en la classificació; pero mai serà lícit arribar a la confusió i absorció de les diverses llengües d'un mateix grup.

6.5 BASE ARTICULATORIA I MECANISMES

La diferenciació entre la llengua valenciana i el català no es un fenomen actual, fruit d'influències exteriors en l'evolució. Recordem la manifestació coneguda d'Antoni Canals, ja en el segle XIV. La llengua valenciana com a llengua brotà del llatí a través del parlar romanç dels musulmans valencians- -l'aljamia valenciana-, ja en aquells temps clàssics, tenia una base d'articulació determinada i diferent d'altres pobles.

La base d'articulació es en fonètica, el conjunt d'hàbits expressius que afecten a tot el mecanisme de l'articulació, degut a les tendències col·lectives que determinen la posició dels òrgans del parlar, el moviment dels llavis i mandíbules, la quantitat d'aire respirat, la tensió muscular, etc. Per bé que imitem el punt i mode de l'articulació de cada so en una llengua estrangera, no conseguirem una bona pronunciació a no ser que desprenent-nos de la base articulatòria de nostra llengua materna, substituïm-la per la del nou idioma.

La base articulatòria i altres mecanismes de l'elaboració del pensament que incidixen en el llenguatge, havien de ser diferents en el Regne de València

i en els condats de la Marca Hispanica.

La parla dels catalans va sorgir també del llatí, però no a través de les aljamies, sinó de la població pertanyent a l'imperi dels Francs, l'Imperi Carolingi. Est imperi arribava al riu Llobregat, formant en el nord-est peninsular la Marca Hispanica, fundada entre els anys 785 i 792. Era un territori francès dividit en condats. Un dels comtes, designat per l'emperador francès, era el Comte de la Marca. Les fronteres eren bellugadices, variables, aplegant en alguna ocasió a Tarragona. La Marca, com ho proven les "Constitutio de Hispanis" de 781, 815 i 844, estava "reduïda a soletat", deshabitada. Era un "desert estratègic", una regió d'erms i brosses, tenint per cap "un conde-marques de las malezas y de los yermos".

En la Marca, la població primitiva, que havia seguit musulmanisa, fou exterminada o va fugir. En este desert estratègic, frontera defensiva del regne francès, el sobirà franc o son delegat, el comte, anava donant terres en "aprisio" o "pressura" a gent que venia de fora, quedant obligats els repobladors beneficiats a formar en l'exèrcit del comte, a servir-lo en exploracions i atalayas, etc.

Estos pobladors nous, de diverses procedències, però normalment galorromànics, francs, constituïren sobre la terra erma la població originària dels catalans, deslligada de l'anterior població peninsular. Tenien, per son origen, una base d'articulació diferent de la que tenien els que parlaven els parlars romànics d'Al-Andalus –tota Espanya musulmanisa–, com els valencians, toledans, cordovesos, granadins, murcians, saragossans, etc.; i diferent també de la que tenien els que parlaven els romànics de l'Espanya cristiana.

Per això, la fonètica, la base articuladora i els mecanismes d'elaboració del pensament i de la seua expressió, que incidixen en les estructures del llenguatge, eren més pareguts en aquells temps entre els romànics gallec, castellà i valencià que entre el valencià i el català. Cosa que, lògicament, perdura en l'evolució.

Els francs de la Marca, dits molts anys després catalans, de base articuladora diferent, i sense lliteratura, anaren polint i millorant son llenguatge per influència de la lliteratura valenciana, com reconeix Alexandre Cirici, però sense deixar de pertàner al sistema galorromànic en les estructures mentals i expressives del seu parlar, seguint les sentències col·lectives articuladores pròpies.

Però com la llengua que es feu lliterària, en anterioritat a qualsevol altra de tota la península ibèrica, fou la valenciana, es de tot punt evident que la fonètica de la llengua clàssica valenciana correspon a la base d'articulació valenciana.

II

VIRUS I MIASMES Catalanisadors

1- INTRODUCCIO

S'ha descobert que hi ha verins de lliure circulació: la tinta d'uns rotuladors japonesos es altament perillosa per a la salut, encara que hi haja una advertència en anglès que diu: perill, conté xileno. Pot ser perjudicial o fatal si s'ingerix. Però no poden ser retirats del mercat perquè no existix una legislació suficient.

Tambe hi ha verins, virus i miasmes, toxicitat i perill molt greu, en informacions, escrits, ensenyances escolars i universitàries, determinacions polítiques, etc., que falsegen l'història, la llengua i tot lo propi del nostre poble valencià. Però no duen cap d'advertència de toxicitat. I no hi ha tampoc una legislació adequada per a poder retirar-los de la circulació.

Els chiquets que chuplen els rotuladors mentre que el professor parla del teorema de Pitàgoras, seguiran patint greus trastorns físics.

Els majors i els chicons que chuplen determinades informacions, escrits, ensenyances universitàries i escolars, determinacions polítiques catalanisadores, seguiran patint trastorns de personalitat, aplegant a la mort del seu ver sentit de valencianitat.

Els primers símptomes que presenten els enverinats per rotuladors o per catalanisadors són idèntics, i comencen –si l'organisme encara està sa- per unes incontenibles ganes de vomitar.

Bossar el veri, els virus i miasmes que s'han tragat, i pendre antidots, és el remei d'urgència.

Donar-se conte de quines informacions estan contaminades per a rebujar-les, és el nostre intent en este treball.

1.1 POBLE VALENCIÀ, ACTIU I APATIC, CREADOR DE LA LLENGUA VALENCIANA

El Regne de Valencia es com una taronja: a tots apetix chuplar-li el suc. Es facil. O es fa un forat en la taronja i es presiona, o es talla en dos mitats i s'exprimix.

El poble valencià es productor, creaor, de riquea, d'art, de divises, de les que se n'aprofiten atres regions d'Espanya, a traves dels impostos, dels "royaltis", el proteccionisme i atres mecanismes pels que l'Estat recollix de Valencia i aboca majoritariament en atres regions. I tambe se n'aprofiten llevant-li a l'artista o a les obres d'art la denominacio de "valencià" o "valencianes", diluint-ho tot en el generic "espanyol" o "espanyoles" (o, mes greu encara, presentant-los com a "catala" o "catalanes", falsament), contrariament a l'ús permanent i insistent d'atres regions.

El poble valencià, actiu per a produir i crear, es, al mateix temps, passiu i apatic per a destacar lo seu, defendre lo seu, propagar lo seu, apreciar lo seu. I deixa que el despullen sense reaccio massiva; deixa que li furten lo que ha produït; que li lleven lo seu; que l'insulten; que el desprecien; que l'invadixquen –imposant-se sobre ell- els que venen de fora a viure d'estes terres i de les industries creaes pels valencians. Destacant sobre tot aço que no es veuen, ni es donen, sintomes de sensibilitat en els estaments dirigents de l'intel·ligencia, de la cultura, de la politica...

Pijor encara: precisament estos estaments ne son els que mes proporcio aporten de despreocupacio pels interessos colectius, de deixadea de drets que haurien de defendre, de despreci o de minusvaloracio de lo propi i apreci de lo que mos es estrany... arribant a traïcionar al seu poble, al poble pla que, en mig de dificultats, de greus dificultats, ha resistit, està resistint, i... no sabem quant de temps podra resistir.

Una de les creacions del poble valencià es la Llengua Valenciana. Dic "creacio", no adopcio, ni recepcio, ni assimilacio. Es un valor, una riquea, un be propi, un fruit del nostre camp. Pero el seu suc està sent succionat, transvasat, desnaturalisat, etiquetat fraudulentament i –no pot haver major sarcasme- venut baix atre nom al mateix poble valencià.

1.2 LA LLENGUA VALENCIANA, EN SITUACIO CRITICA

La llengua valenciana està en situacio de crisis; millor dit, està en situacio critica.

Una persona estaria en perill, i molt greu, si certs estaments poderosos, per motius inconfessables, entre atres els d'indole financiera, utilisant tecniques d'intervencions neurologiques, psicoquimiques, etc., intentaren produir l'amnesia total en una determinada persona, inoculant-li despres psicologicament una atra personalitat, un atre "yo", segons el desig i la voluntat dels qui manegen uns fils que fan ballar a molts.

I si es tractara de fer-ho en tots els habitants d'una determinada regió de la terra, en una part de l'humanitat, la monstruositat seria incalificable.

Esta monstruositat no es una ficció científica. Es una realitat palpable, idènticament igual, llevat de les tècniques que, en este cas, no són les pròpies de la clínica neurològica; són més subtils i insidioses. Els activistes de l'operació a la que em referisc, els que per mimetisme els secunden, des dels llocs de comunicació social i d'educació on han anat col·locant-se i col·locant-los, intenten l'amnesia silenciant sistemàticament tot lo que puga fer memòria de l'autòctonia i diferenciació actual i històrica del poble valencià; repetint, per altra part, machaconament les falsetats constitutives de la nova personalitat que intenten donar al poble valencià.

L'atac al valencià, als valencians, a la Llengua Valenciana, ha seguit, i es, doble, en dos fronts. U d'ells, derivat dels centralisme; i l'altre, del pancatalanisme.

Degut al centralisme castellà, s'han silenciat persistentment moltes coses que haurien d'estar vives en la memòria del poble valencià, conduït per tal fet a l'ansia col·lectiva.

El pancatalanisme, aprofitant este buit generalitzat dels recorts i memòries pròpies, ha introduït en publicacions, llibres de text, obres que es presenten com a d'investigació, enciclopedies, etc., i en els mitjans de comunicació social i d'educació, autèntiques falsetats que, per repetides, arriben a ser cregudes per alguns, sobre tot pels que ja havien seguit desbaratats pel centralisme.

Del virus castellanista s'ha preservat el poble pla valencià, contra vent i remoli, a pesar de decrets i d'escoles, mantenint viva la llengua valenciana.

Del virus catalanista serà més difícil lliurar-se. La maniobra catalanista és més perillosa. Ho és perquè la llengua catalana és, millor que germana –com diuem– filla rebordada de la llengua valenciana clàssica literària. Perquè la llengua valenciana ha seguit, des de fa molts segles, l'única llengua literària clàssica de la costa oriental peninsular, i model clàssic de l'actual fabrià. Però, sobre tot, és més perillosa per la virulència, planificació, ajudes i facilitats econòmiques per a tots els que, traïcionant als seus, treballen conscientment en canviar-li la personalitat al poble valencià, fraudulentament.

1.3 ESTUDI GLOBAL DELS VIRUS IDEOLÒGICS CATALANISADORS

Per tant, ara, cal coneixer i fer un estudi global de les bacteries o els virus catalanistes que s'han inoculat i s'estan inoculant als valencians en l'intenció de que la crisi acabe produint la mort de la llengua valenciana.

Els mecanismes que s'han sincronitzat en esta estratègia d'invasió, en este pla que els lladres establixen per a "donar el colp", són polítics, econòmics, ideològics; a més d'ocupació de catedres, d'intimidacions o

ridiculisacions, d'ajudes en la vida, d'enlluernaments editorials, etc., etc.

Deixant a banda tots estos, i els polítics i econòmics, podrien centrar nostra atenció en els ideològics: idees, arguments, slogans, afirmacions, que es repeteixen i repeteixen constantment, que necessiten una atenció crítica, una lectura crítica.

Les meues paraules volen ser una iniciació. O millor una incitació, a ulteriors investigacions personals que desvelen lo fraudulent de la teoria i acció catalanisaora absorbent de la llengua valenciana.

Per ad això, anire fent unes reflexions crítiques, una lectura entre línies, analisant i contrastant, del capital bàsic del mestre dels catalanisaors valencians, Manuel Sanchis Guarner, titular "Del nom i l'unitat de l'idioma" en la seua obra "La llengua dels valencians". Reflexions que he anat publicant, juntament a altres del tema que m'ocupa, i que ara presente aquí.

Nota: Vore l'apartat 6.4 Das Katalanische.

"El valencià es una varietat regional de la llengua que a més de la major part del nostre Regne de València, es parla al Principat de Catalunya, a...".

"La denominació científica amb que es coneguda internacionalment es la de "llengua catalana".

(S.G. "La llengua...", pag. 21).

2- "DAS KATALANISCHE" EN L'INICI

2.2 MOTIUS DE NOMENAR "CATALA" A LA NOSTRA LLENGUA VALENCIANA

"...mai no ha estat unitària la comunitat històrico-cultural que formen els Països Catalans ni en l'ordre intel·lectual ni en el polític, car la Corona d'Aragó fou una Confederació d'Estatos lliures, amb monarques normalment itinerants, es a dir sense capital federal fixa. I si entenem per capital literària el lloc on l'idioma es servit amb més llustre i vigor, cal proclamar que si bé des de la Renaixença es Barcelona el cap i casal espiritual i material de la nostra comunitat cultural, fou la ciutat de València la veritable capital de les lletres catalanes en el segle XV, es a dir, en el seu període auri, i fou ensems aleshores la capital financiera de la Corona d'Aragó". (S.G., p. 62).

He llegit estes paraules de Sanchis Guarner.

No té més remei que afirmar que eixa llengua que engloba en les "lletres catalanes", però que sap que va naixer en terres valencianes del parlar romànic pre-jaumí i que es va formar i desenvolupar en València, va tindre

el seu periodo aureu, el seu Sigle d'Or, en Valencia, i no en els condats catalans, degut al mes alt nivell de cultura que tenien els valencians. I notem que reconeix que els valencians no han estat mai units al Pais Catala ni en l'orde intel·lectual ni en el politic.

I em pregunte: ¿per que s'han inventat ara que eixa llengua es nomene "catala", i que els valencians parlem "catala"?

La resposta la tenim en un llibre d'investigacio d'un catala, Ramon Miquel i Planas, en el prolec del "Cançoner satirich valencià dels segles XV i XVI" citat textualment en castellà per V. Simo Santonja, que diu:

Visto el caso desde Cataluña, no cabe duda de que, cuanto mas extremen los valencianos las pretensiones de autonomia de su variedad idiomática, frente al catalán, mayor necesidad hay por nuestra parte de reivindicar la unidad lingüística de las gentes que pueblan la faja levantina de la Peninsula con las Islas Baleares. Nuestro interés crece sobre todo respecto a Valencia al considerar la preponderancia que alcanzó la escuela poética valenciana en el siglo XV. Privar a Cataluña y a su literatura de la aportación que representa la producción de las letras valencianas de aquella epoca y hasta bien entrado el siglo XVI, seria dejar nuestra historia literaria truncada en el centro de su crecimiento y ufanía: mas aun, seria arrancar de la literatura catalana la poesia casi por completo, porque en ningun momento, antes de la Renaixença, ha llegado a adquirir el esplendor con que se nos muestra gracias a los Ausias March, a los Roig de Corella, a los Jaume Roig, a los Gaçull, a los Fenollar y a otros cien mas".

Està clar, El motiu es que interessa molt als catalans, ara prepotens, perque no tenen literatura de valor d'abans de l'actual sigle. I per això, volen furta lo que mai ha segut catala, nomenant catala a la llengua valenciana.

iQuines coses passen en este mon!.

3- SUPOSTES "RAONS" PER A INTRODUIR EL NOM DE "CATALA"

"Les raons que fonamenten l'acceptacio que ha tingut el nom de catala per a la nostra llengua, son de diversos tipus: historiquies... geografiques... i literaries..." (S.G., p. 21).

3.1 HISTORIQUES NO: EL VALENCIÀ NO IMPORTAT DEL NORT

"... historiquies –la llengua fou duta des de Catalunya pels conquistadors cristians a Mallorca i a Valencia" (S.G., p. 21).

Esta afirmacio, tan absoluta i sense matisacions, tan dogmatica, tan totalitaria, i tan enganyosa i falsa, segueix la mateixa llinea dels temes seculars del centralisme castellà, que han tergiversat els fets historics. Em pareixen interessants unes quantes precisions:

L'arabiste valencià Julià Ribera, en 1928, va denunciar l'aberracio en que havien caigut els filolecs al denominar com ma mossarap als idiomes romanics parlats en l'Espanya musulmana.

Com a conseqüència d'esta aberracio, els filolecs introduïxen l'equivalencia entre religio i llengua. Segons ells, els de religio musulmana parlaven arap, i els cristians (mossaraps) parlaven l'idioma romanic o romanç.

Error historic, denunciat no solament pels arabistes. Els historiadors actuals afirmen que, , com en sintesis ho expressa Aguado Bleye, "en les relacions oficial s'ecigia l'us de l'arap; pero a pesar del zel dels araps per la purea i elegancia del llenguage, liusual en l'Espanya musulmana s'aparta molt de l'ara escrit. Els mossaraps usaren el llati en els seus llibres i escrits; pero en l'us diaria parlaven una llengua romanç, que no s'escrivia, pero que era d'us general en els sigles IX i X, al menys; i no entre mossaraps i judeus a soles, sino entre musulmans de totes les classes socials, en la mateixa capital del califat espanyol".

Els arabistes nomenen mossaraps als practicants religiosos cristians unicament, que es lo correcte. Saben que hi ha una designacio per als idiomes romanics, derivats del llati, que parlaven tambe els musulmans peninsulars: aljamia. I juntament estudien i coneixen l'Espanya musulmana, l'Espanya desapareguda., l'Espanya vençuda...

Els filolecs, en canvi, s'han parat a mirar tan sols a l'Espanya vencedora en la Reconquista, que naix en el nord. I arriben a creure's que, conforme va dominant a l'enemics, va imposant lo seu idioma.

Esta tesis dels vencedors ha fet que s'imaginem que el castellà va naixer en terres de Santander-Burgos, i que es va escampar, al ritme de la Reconquista, cap al sud. Es la tesis del castellà-nacionalisme de Menendez Pidal.

Tal tesis, trasvassà a la part oriental o occidental de la península, fa que es pense en un galleg-portugues que tambe avançà cap al sud, o en un català que apareix en l'Ampurdà i aplega a Alacant.

En essencia, esta teoria adulaora de l'orde oficial establert pels vencedors, tipicament retrograda, retardataria, es una teoria que tergiversa l'Historia, utilitzant els mateixos temes del castellà-nacionalisme. Es la del triomf del bon, caracterisats per la fe cristiana i el parlar castellà, galleg o català, "supostament" originat en el nord, sobre els roïns, els qui parlaven arap –supost tambe fals- i practicaven l'Islam.

Es una teoria retrograda. I ademés, falsa: la suma d'aragonesos i catalans que van intervenir en la conquesta i repoblacio del Regne de Valencia, no va augmentar la poblacio autoctona coetanea ni en un cinc per cent. I no es diga que eixa minoria va enlluernar a la majoria pel seu nivell cultural superior. Tot lo contrari. Es ben sabut que lo que caracterisava al mon cristia d'aquell temps era la seua incultura, en oposicio a l'esplendor cultural dels musulmans, que parlaven l'aljamia o llengua romanç derivà del llati. L'incultura no podia culturisar a la cultura.

Per això, "Els literats valencians... adoptaren la llengua pròpia –la vulgar valenciana. L'algèmia o parleria dels de Paterna (que tenia per cert senyors aragonesos de la família Luna des de la Reconquesta), Torrent, Soterna-, tant per a escriure en prosa com en vers, iniciant així el segle d'or de la literatura valenciana.

La llengua valenciana no la van importar del nord.
No fou duta des de Catalunya.

3.2 GEOGRÀFIQUES, TAMPOC: ARGUMENTS CATALANISTES, FRUITS DE MENTALITATS NEONAZICAPITALISTES

"... geogràfiques –el Principat de Catalunya és el més extens, més poblat i més fort econòmicament de tots els països que la parlen- (S.G., p. 21). Prescindint de l'assignació d'un títol que no té, "el Principat de Catalunya", m'esbalaix el fet de que es puguin presentar aquestes coses com a "raons" per a canviar-li el nom a la llengua valenciana posant-li el de català.

Mirem detingudament cadascuna d'aquestes "raons geogràfiques".
Més extens. Conforme, però no tant: no massa més: la diferència és tan sols de 8.679 km². Les quatre províncies catalanes tenen 31.930 Km², i les tres províncies valencianes 23.251 Km². A més, si mirem la superfície de l'aurançà, la diferència és només de 562 km². I en terres de regadiu, València ne té 3.247 Km². I Catalunya 2.520 km². O siga que València té 727 Km². De regadiu per damunt dels que té Catalunya.
M'extranya molt que tot açò de més o menys quilòmetres quadrats pugui presentar-se com a "raó" per a fer canviar el nom a una llengua. Si tinguera alguna aparença de raó, diríem que en Anglaterra es parla nord-americà, no anglès, perquè Estats Units té 9.363.498 km². I Anglaterra ne té 244.035 solament.

Més poblat. També en açò, no molt més: 28,2 persones més per km². Si la població de tota Catalunya és 5.122.567 habitants (cens anterior a 1987), València ne té 3.073.255, unes dos tercers parts. La diferència és de 2.049.312 habitants; però la diferència de població activa és de solament 953.637 persones. Cifres no excessives, ja que el saldo migratori net entre 1941 i 1970 en Catalunya és de 1.433.284 immigrants des de regions espanyoles de parlar castellà majoritàriament, mentre que en València no arriba a 140.000.

Encara que la diferència en habitants fora molt més gran a favor de Catalunya, no es pot aduir com a "raó" per a canviar el nom d'una llengua. Si fora vàlida, haurien de dir que en Portugal es parla brasiler, no portuguès, perquè Brasil ne té 109.730.000 habitants i Portugal només ne té 8.740.000.

Més fort econòmicament Però, llevat de Barcelona, la producció de les tres províncies, Tarragona, Lleida i Girona, que es contabilisa en 149.485 milions de pessetes, és inferior a la de les tres províncies valencianes, València, Alacant i Castelló, de 333.867 milions. Estos milions de

produccio valenciana no son menyspreables, encara que ho comparem en la total produccio catalana de 686.558 millions. Apart, notem que la produccio per habitant de Catalunya es solament de 25.389,9 pessetes a l'any mes que en Valencia.

Tambe est argument es inconsistent. No es veu que tinga ninguna força per a canviar el nom d'una llengua, encara que la diferencia de riquesa fora mes gran..

No trobe, per tant, una atra explicacio que la d'una inconscient –podem deixar-ho nomes en inconscient- mentalitat neonazicapitalista, que valora lo que te mes extensio, mes habitants, mes riquesa, donant-li a tot aço valor de mito, i ajudant a la megalomania colectiva propia, semejant a la dels hitlerians en Alemanya, i al servilisme i traïcio dels nazis austriacs que prepararen l'anexio, l'Anschluss del 12 de març de 1938, de l'Austria, el simpatic i desgraciad país, quatre vegades mes menut que Alemanya; anexio que justificaren per la similitut racial, idiomàtica i historica.

No son tampoc valides estes "raons" per a canviar lo nom a la llengua valenciana.

3.3 LLITERARIES, MOLT MENYS: LA RENAIXENÇA, NO ORIGINARIA DE CATALUNYA.

"... literaries –la Renaixença de la llengua tingue orige a Catalunya on han triomfat plenament- (S.G., p.21)

Per a aduir "raons" lliteraries, no menciona res de l'activitat dels escriptors valencians des del segle d'Or. Omisio fraudulenta, si es vol fer una comparacio equanime.

Ajustant, no obstant, el comentari ad eixa rao concreta, es poden fer les següents observacions:

Dir que la Renaixença va tindre orige en Catalunya es dir que va començar allí; i que, una volta refermà allí, atres terres supostament arressagaes –les terres valencianes-, van ser arrossegades, van seguir i imitar a Catalunya.

Tal cosa no es pot afirmar honradament de cap manera.

Per a poder dir que la Renaixença tingue orige en Catalunya, es presenten dogmaticament unes formes lliteraries que pretenen basar-se en l'influencia d'un poema; i s'extrema que Aribau, catala, va produir d'un colp l'iniciacio de la Renaixença catalana l'any 1833, datacio de la seua "Oda a la Patria" ("en llemosi al Senyor pregava cada dia a cantic llemosins somiava cada nit), sent així que Aribau no va fer res mes en catala, no va seguir en esta llinea, sino que es dedicà a l'erudicio lliteraria en castellà.

Afirmant que Aribau fon el primer renaixentiste, volen llevar l'atencio de totes les manifestacions valencianes anteriors.

En tota esta qüestio s'observen una serie d'especulacions convencionals que, a l'hora d'establir certes conclusions, solament establixen equivocs, desfiguracions i situacions molestes.

Anem a vore que hi ha d'eixa prioritat en el temps.

Si es qüestio de lirica, Lluís Tramoyeres puntualisa que Collado Galiana i Carles Ros, autors del segle XVIII, publicaren poesies en valencià; i afirma que en el cultiu individual, va ser Valencia la primera que va treballar en llengua autoctona.

El citat Carles Ros i Herrera fon l'iniciador de la paremiologia valenciana sistemàtica al publicar en 1733, cent anys abans que Aribau, un Tractat de adages y refranys valencians.

Tambe Tramoyeres sustenta la teoria de que el Diario de Valencia (1790-1835) es iniciador d'una renaixença per la publicació de Troves de M. Fenollar en Biblioteca Valenciana Popular, quadern XI.

De totes formes, en l'any 1841, independentment i no molt després d'Aribau, el valencià Tomas Villarroja va publicar, en la revista El Liceo de Valencia, el primer dels seus quatre poemes ("en l'olvidada llengua de mos yayos – mes dolça que la mel..."), el mateix any en que el català Rubio i Ors publicà en Barcelona Lo gayter del Llobregat.

En quant als Jocs Florals, en primer va tindre lloc en 1859, en Valencia, organitzat pel semanari El Liceo. El mateix any 1859 es va celebrar també en Barcelona el primer dels seus Jocs Florals.

Pero no solament deuen de ser considerats renaixentistes els dilettants de la lirica, normalment de la burgesia. De fet, es més important i significatiu per al poble el resultat d'activitat periodística, la premsa. I podem dir, de la mateixa forma que el Diario de Valencia de 1790 fon anterior a altres quotidians pareguts de capital de provincia, entre ells el Diario de Barcelona fundat dos anys després, en 1792, també apareix primer en Valencia, l'any 1837, el periodich El Mole, lliberal i popular, íntegrament en llengua valenciana; mentres que Barcelona comença a tindre premsa en vernacula sis anys després, en 1843, en Lo verdader català. Per tot açò, i més, podem fer nostra l'afirmació d'Almela i Vives: "Com ha observat una persona molt autorisà, la Renaixença valenciana no es filla, sino germana de la Renaixença catalana". Germana, sí, pero la valenciana naixcudà primer.

I també podem afirmar, seguint a Cervera Bañuls, que els renaixentistes valencians, lírics per una part, i periodistes i comedígrafs per l'altra banda, uns en la seguretat de la burgesia, i els altres en les privacions del poble, encara que no estigueren gens integrats ni units, mantenien una actitud idèntica, unànime, que eixia de la seua raïl valenciana: la d'una oposició sistemàtica a adherir-se a la Renaixença de Catalunya, i a permetre que es nomenara catalana a la seua llengua valenciana.

3.4 LLITERARIES... AFEGINT EMBOLATS, ARTIFICIS ENGANYOSOS

"De fet, però, la Renaixença fou consolidada a València per l'acció personal del mallorquí Marià Aguiló qui hi fou tres anys director de la Biblioteca provincial. Per consell de l'Aguiló, gran esperit restaurador, començaren a escriure versos en vernacle dos joves universitaris: Teodor Llorente l'any 1857 i Vicent W. Querol el 1859".
(S.G., p.176)

En atre capítol de La llengua del valencians, observen que el mestre dels catalanisadors s'empenya en fer vore que la Renaixença en València fon moguda per qui siga, pero no per valencians. I en esta tesitura, diu coses que, comprovades i contrastades, pareixen embolats, artificis enganyosos.

Tinc entes que el mallorquí Aguiló tan a soles relacionà al grup de Llorent –ya format i actuant- en els renaixentistes catalans Rubió Milá i Bofarull, degut als seus contactes anteriors. Aguiló va vindre a València l'any 1858 i estigué només tres anys. El segon any, 1859, actuà de Mantenedor dels Jocs Florals que va organitzar El Liceo en el paraninf de l'Universitat.

Estic informat de que, qui va encendre el foc que aglutinaria l'amistat d'uns quants joves valencians, fon Vicent Boix per la nobilessima visió i entusiasme per lo valencià d'est erudit historiador naixcut en Xativa l'any 1813.

Vicent Boix (1813-1880), que es firmava "Lo trobaor del Turia" escriu diversos poemes en valencià, que S.G. califica de "enyoradisos i historicistes", afegint que més important que com a poeta, es la personalitat de Boix com a historiador, i com autor de noveles historiqués de tema regnicola, escrites en castellà, pero ya en clar accent de Renaixença, com, per exemple, la de 1859 –l'any dels Jocs Florals mencionats- titulà "El Encubierto de Valencia". Tambe, juntat en Bonilla, fon fundador del periodich El Cisne en 1840.

El grup de joves univesitaris que es va contagiar de l'entusiasme per lo valencià que flamejava en Vicent Boix –influència que ni destaca ni menciona Sanchis Guarner-, està format per Jacint Labaila i Gonzalez (1833-1895), Teodor Llorente Olivares (1836-1911), Wenceslau Querol i Camps (1837-1889), Felix Pizcueta Gallel (1837-1880), i Rafael Ferrer i Birgné (1838-1895).

Coneixent estes precisions, resulta una cosa molt estranya l'afirmació de Sanchis Guarner de que "per consell de l'Aguiló... començaren a escriure versos... Llorente i Querol". Perque resulta que Aguiló vingue a València l'any 1858, i mai podia aconsellar a Llorente que començara... perque ya havia començat: Teodor Llorente ya havia escrit el primer dels seus poemes –Mon trist caminar-, publicant-lo l'any 1857 en el periodich El Conciliador, abans de coneixer a Aguiló. I Querol, en 1858, estant ya Aguiló en València, presentà un poema en els Jocs Florals, pero no en idioma valencià, sino en la llengua de Cervantes.

¿Com va poder donar eixos consells que, segons Sanchis Guarner, van fer que "començaren a escriure versos en vernacle"? ¿No estarem davant d'un cas de poders mágics d'acció a distancia per part del "gran esperit restaurador", com califica S.G. a Marià Aguiló? O més be ¿no serà que el mestre catalanisador haura pensat que no ho notariem i que deixariem passar

com a bo est embolat?

Qui va donar el foc romàntic inicial, fon Vicent Boix, valencià. I el propulsor i anima del grup renaixentista, Teodor Llorente, començà i actuà en independència de criteri respecte dels catalans, encara que mes tart es relacionaria en ells.

La Renaixença en València no va començar a remolc del mallorquí Marià Aguiló.

3.5 LLITERARIES...: REGALANT LLOANCES A WENCESLAU, FILL DE CATALANS

Descubert l'embolat que ha volgut colar-mos Sanchis Guarnier, el de la pretenguda influència decisiva del mallorquí Aguiló sobre Llorente o Querol, podem seguir llegint lo que diu d'ells, observant l'intencionalitat subjacent, en "La Renaixença al País Valencià".

Presenta junts a Llorente i Querol, com si tingueren una categoria lliteraria pareguda, com a les dos figures literàries cabdals del segle XIX valencià; amics íntims fins a la mort, i mai la rivalitat no interbolí les seues relacions literàries i personals.

Pero, a l'hora d'aplicar adjectius que donen la valoració dels dos, escriu de Llorente: es complau en la bellesa de la vida quotidiana i tranquil·la, en les emocions placides; sempre ponderat, tendre i clar, escriu plaents poemes amorosos, sense passió; compon poemes historicistes amb prou bona retòrica; és sols enyoradís; manca de voluntat de lluita per al recobriment de la glòria pretèrita; autor de poemes pairals, plens de la llum i sabor de la mare terra; canta una pàtria idealitzada, gloriosa i amable, pero que és ja un bé perdut o a punt de perdre's; escriu poemes... d'un sentimentalisme bastant pedestre, ... en un valencià popular ben escaient.

En canvi, de Querol, diu que és més vehement, afectat als temes sublims i a la lluita viril; és un poeta de més ambició estètica, amb pretensions èpiques; una mica acadèmic; pero sempre és càlid, lúcid i vibrant, amb una exhuberència continguda; afirma coratjosament les raons dels renaixentistes...

Ho veem: apreciacions encomiastiques per a Querol, i deslloïdores per a Llorent. Cosa que extranya molt a qui coneix la producció lliteraria dels dos, i els fets dels dos per la Renaixença.

¿Per que sera? La clau d'esta distinció la trobem en la següent afirmació de Sanchis Guarnier: Querol ja comença a escriure poemes en català, com ell anomenava ardidament i amb sà criteri científic, la llengua dels valencians. Ací tenim el motiu de l'exaltació de Querol.

De Querol, en llengua vernacula, solament es coneix un llibret chicotet que du tres poemes circumstancials, als que va posar per nom Rimas catalanas; una poesia dedicada a la filla de Llorent, Reina dels Jocs

Florals de 1879, en "Almanaque de Las Provincias", 1880, p. 89; i un poema titulat Patria, Fides, Amor, llegit com a manteneor en els Jocs Florals de Barcelona en 1872. I pare voste de contar.

Ben poca cosa. Pero l'haver escrit Rimas catalanas li causà tan bona impresio a Sanchis Guarner, que es donà pressa per afegir "amb sa criteri científic". Lo que no puc trobar per cap de costat es d'on trau el seu criteri fora científic. Poeta romantic i científic no casen, no encaixen be. I tampoc es veu a on diu Querol que la llengua dels valencians siga la catalana.

Sanchis Guarner com a bon catalanisador, calla, silencia tot lo que conve a la seua intencio. En este cas, una cosa important: Wenceslau Querol, encara que havia naixcut en Valencia, era catala. Els seus pares eren catalans que, per qüestio de treball, s'havien establert en Valencia. Ho diu Almela i Vives. Querol es considerava catala, com tots els fills de pares catalans naixcuts fora de la seua terra. No era valencià sancer. No va ser tampoc ninguna figura "cabdal" de la Renaixença: la seua activitat, apart d'eixes poques poesies, es reduix a haver assistit a alguna reunio de catalans i felibres, sent dubtos si la presència de Querol suscrivía per Valencia o per Catalunya; haver segut Manteneor en 1872 en Barcelona i haver presidit un Consistori de Jocs Florals en 1885 allí mateix, possiblement pel seu carrec important en la Sociedad de Ferrocarriles del Norte.

Si Querol te algun merit com a poeta romantic, sera en llengua castellana. En llemosi, com diu Llombart que escrivia Querol –molt extranyat del titol que havia posat a les Rimes–, pareix fluixet: no va guanyar mai el llorer de la Flor Natural, ni va ser en Valencia ni president ni manteneor. Solament en 1859 fon premiat un poema seu, pero... estava escrit en castellà.

Ademes, llegint les seues poesies, qualsevol es queda esbardolit pensant: ¿d'on s'haura tert Sanchis Guarner que Querol, comparant-lo a Llorente, te mes ambicio estetica, pretensions epiques, que es calit, lucit i vibrant, d'exhuberancia continguda, vehement, afectat a temes sublims i a la lluita viril? Pretensions, ambicions, pot ser les tinguera. Pero la realisacio fon passable nomes. No es cosa de l'atre mon. No te un vers fluit; no corre el vers; es mes rimador que poeta; i abunda en sons estridents, com a bon catala, martellejant continuament.

Pero..., ya ho hem vist: va escriure "catalanes" i, clar, això mereix que Sanchis Guarner li regale lloances, adjectius encomiastics inmereixcuts, comparant-lo a Llorent. Una atra tergiversacio de valors a favor de lo catala.

Remarquem que la tercera de les raons catalanistes –que la Renaixença tingue orige en Catalunya– ni es certa ni es valida per a canviar-li el nom a la Llengua Valenciana.

4- ¿EL NOM DE CATALA APLICAT AL PROPI IDIOMA?

"Ningu no ha negat mai la unitat de la llengua parlada a tots aquestos països, si bé... s'ha disputat..."
(S.G., p. 21).

"El nom de català aplicat al propi idioma, l'admeten de bon grat tot els rossellonesos i els eivisencs, i també els mallorquins i els menorquins cultes; però els valencians generalment s'hi resistixen. Mallorca presenta alguns exemples medievals de la introducció del nom de català per a la llengua, però Valencia no cap".
(S.G., p. 21-22).

4.1 MAI INTRODUIT EL NOM DE CATALA EN VALENCIA

A pesar de ser catalanizador Sanchis Guarner va puntualisar una cosa molt be: eixemples d'introducció, en temps passats, del nom catala en Valencia, no cap. Ni un cas. Als intents d'introduir este nom, els valencians sempre s'han resistit.

Hem tingut que arribar a ben entrat el segle XX per a vore uns brots d'una especia biològica mai coneguda en terres valencianes: persones naixcudes en elles, que han fet lo que ningu havia fet mai en tots els sigles passats, nomenar catala a la seua llengua, la llengua valenciana, la nostra llengua.

Els valencians no admitim el nom de catala aplicat a la nostra llengua. Es que els valencians hem tingut sempre consciència de que la llengua que hem parlat i parlem, mai ha segut importada: es autoctona.

Vejam que diu el mateix Sanchis Guarner, contradient-se ell mateix, en unes pàgines anteriors: "El País Valencià, el poble valencià, te una personalitat ben definida pels quatre factors abans esmentats: Geografia, Història, Economia i Cultura pròpies. Té també un idioma autocton". "Som valencians i el nostre idioma es el valencià".

I afegix una frase que ben be podia haver-se-la aplicat i que hui poden aplicar-se els catalanizadors valencians: "Qui renuncia a la seua llengua (ii al seu nom!, apostille yo)... es com el qui renega de la seua mare. Un insatisfet, un desgraciat, que mai no podrà aspirar a ser altra cosa que un metec (=extranger o foraster). Mereix l'aspre dicterí amb que l'increpa un altre dels nostres poetes, Martí Domínguez":

"ai del poble que talla els seus boscs mil·lenaris
i abandona els solcs patris de les pròpies collites!...
Més que per la naixença s'és bord si es balafia
l'heretat patrimoni."

Els valencians actuals, com tots els nostres antecessors, si no volem que nos siguen aplicats estos aspres dicteris, hem d'afirmar i defendre que la

nostra llengua, naixcuda en terres valencianes del parlar romaní anterior a l'ocupació cristiana, i que en València tingue lo seu Sigle d'Or –que no en els condats catalans–, es la Llengua Valenciana.

Encara més. Notem que el nom de català havia de ser introduït ("Mallorca presenta alguns exemples medievals de la introducció del nom de català per a la llengua, però València no cap"), està clar que no estava dins.

Dins n'hi havia un nom: Llengua Valenciana.

Ella és part essencial de l'heretat patrimonial.

Si l'heretat patrimonial se'l balafia, es permetix o s'ajuda a que el furten, a que s'apoderen d'ell...; si s'ajuda als afanets, aprofitadors de distraccions o d'apaties, s'es borta. Ho digue Martí Domínguez.

4.2 EL NOM DE CATALÀ, MAI GENERALITZAT PER A LA NOSTRA LLENGUA.

"El terme "català"... és una paraula relativament moderna i la seua etimologia és encara molt discutida. El terme no apareix documentat fins a la primera del segle XII, i com és lògic hagué de tardar uns segles a imposar-se: és notori que no havia generalitzat encara en la primera meitat del segle XIII...! (S-G-. P. 22).

Per a introduir el nom de català, s'escriuen coses molts paradoxals, com estes de Sanchis Guarnier.

Afirma que català és paraula moderna i d'etimologia discutida; que no apareix documentat abans del segle XII; però no dona referència de cap de document que ho confirme i puga vore's si fa referència a la llengua; tan sols cita un llibre del català Joan Coromines, de 1954.

Però esta afirmació la trobem invalidada pel mateix Sanchis Guarnier, en la pàgina 29: "En un document del rei Pere el Cerimoniós en 1362 s'ordena que el llibre francès de cavalleria Lançolot fos "reduït" en llengua catalana": és la primera vegada que apareix aquesta explícita denominació".

Observem que l'any 1362 no pertany a les "primeries" del segle XII", sino al segle XIV ben complert. ¿En que quedem?

Afegix de seguida que "com és lògic hagué de tardar uns segles a imposar-se" el nom de català. No s'explica que puga dir-se aço quan el mateix Sanchis Guarnier afirma que en el segle XV tots els gramàtics, traductors i autors, valencians i no valencians donen clara i explícitament el nom de llengua valenciana a la de la seua època. Per tant, era esta denominació, llengua valenciana, la que s'havia imposat, sense necessitat de tardar segles, com era – segons ell- lògic. Més dic: encara no s'ha imposat. Volen imposar-la, que no és lo mateix. Diu que "és notori que no s'havia generalitzat encara en la primera meitat del segle XIII". D'acort, i més: és més notori el fet de que no es va generalisar tampoc en els segles següents. Si no, bé haguera repicat les campanes.

Però volent que parega, presenta –i es veu que no ne troba més- tan sols

dos escrits: u, el de Pere el Cerimonios de 1362, ades referit, i l'atre, les "Cobles de la divisio del Regne de Malloques, del mallorqui Anselm Turmeda, fray apostata, de 1398, "cobles grosseres en pla catala". Es tambe molt curios que li endossa a Sant Vicent Ferrer l'haver nomenat incidentalment catala a la nostra llengua. La frase atribuïda, de la que no dona referencia documental, i que no s'ha trobat encara per persones dignes de confiança, es: "Vosaltres de la Serrania qui estats enmig de Castella e de Catalunya e per ço prenets un vocable castella e altre catala..."

Ben clar està que Sant Vicent Ferrer predicava sempre els seus sermons en llengua valenciana, com ho confirma Sanchis Guarner.: "Razzano, que escrigue la primera biografia de San Vicent l'any 1455, es a dir nomes vint-i-cinc despres de la mort del sant i quan vivia molta gent que havia escoltat els seus sermons, afirma taxativament que Sant Vicent "sua valentina ac materna lingua fuerit semper locututs"... Pero encara es probable que quan San Vicent predicava fora del domini llingüístic català (i) barrejàs el seu valencià amb molt provençalismes (i tambe, segons els casos, amb alguns gal.licismes, italianismes o castellanismes), sembla provat que els espectaculars sermons vicentins tenien el valencià com a llengua bàsica"

Per tant, segons els pais on predicava, s'adaptava a les circumstancies en les paraules que usava. No hi ha de que extranyar-se, ni te transcendencia, el que en una ocasio diguera castellà i catala a uns serrans que vivien entre Castella i Catalunya.

Es induptable que, apart d'estes "faves contaes", no s'ha generalisat mai el nom de catala per a la llengua, ni en l'epoca del seu desenvollement, ni en el sigle d'or, ni despres, I si, sempre, el de llengua valenciana.

5- ATRES NOMS, PER NO DIR VALENCIA

5.1 EL NOM "CATALANESC", BUSCAT EN LUPA I TRET DE BAIX TERRA

"La denominacio de llemosí no és la més antiga de les aplicades al nostre idioma: a més de les de pla i vulgar, aviat rebé la de catalanesc".
(S.G., p. 28)

Quan els catalanisadors volen introduir la denominacio de catala per a la llengua valenciana, fan coses com la que vorem si seguint llegint el capítul de Sanchis Guarner.

Vol introduir eixe nom; pero en els sigles XV i XVI, quan la llengua ha deixat arrere el periodo d'evolucio i formacio, i ha aplegat a ser llengua

l·literaria, normalisada, no entropessa mes que en autors, traductors i gramàtics, valencians i no valencians, que clarament i sempre li donen el nom de llengua valenciana.

En eixa situació, rebusca en els temps anteriors, en els estrats inferiors dels temps, baix la terra del nivell de cristallització, quan s'estava desenvolupant la llengua, i, per tant, no tenia encara un nom acceptat, acreditat, sancionat, reconegut.

Encontrà el nom "catalanesc", però – notem-ho ben subratllat- solament en "Regles de Trobar" de Jofre de Foixà, en les darreries del segle XIII; en un traductor mallorquí, de finals del XIII o principi del XIV, de la "Cirurgia" del metge català Thederic; i en la "Cronica" de Ramon Muntaner. Tres paraules tan sols per tota documentació, i referint-se a la parla, encara en evolució, que usaven els catalans, i escrites per catalans.

Les "Regles de trobar" són regles de la "langue d'oc", que és la que servia als catalans com a llengua l·literaria, perquè adoptaren l'art dels trobadors provençals. Era una obra feta per a impedir que penetraren en eixa llengua convencional les particularitats de la llengua en formació, no l·literaria encara, parlada pels catalans.

Muntaner escriu "catalanesc" referint-se al parlar de Murcia en el segle XIV. No hi ha en tot el món cap d'afirmació semblant, no hi ha res que ho confirmi. Però tot té una explicació: Muntaner era el cronista de "les gestes dels catalans en Orient", les de "la celebre Companyia Catalana d'almogavers", segons Reglà Campistol, "el tercer i més vigorós dels cronistes, un entusiasta partidari de la llengua nacional... en formació", com escriu Entwistle; tan entusiasta que ensomia en un Imperi Català. Bosch-Gimpera perla d'ell i l'enjudicia: Pere Bosch-Gimpera, Rector que fou de l'Universitat Autònoma de Barcelona de 1933 a 1939, Conseller de Justícia del Govern de la Generalitat de Catalunya, català defensor a ultrança de la personalitat de Catalunya, exiliat a Mèxic i mort en l'exili l'any 1974, va escriure que li pareixia absurd fer reviure els ideals efímers de l'Imperi Català de Muntaner, lo qual seria –diu ell– entrar en el món fantasmagòric dels somnis i entretenir-se en deliris imperials... que –ell ho esperava del senyor dels seus països– ningú pendria en consideració.

Muntaner, en els seus deliris, somnis fantasmagòrics, diu una cosa tan incongruent com que en Murcia es parlava "catalanesc". Coneixent-lo no nos estranyem de falsejaments en la seua "Cronica", la tercera. I més quan ja de la primera pot dir l'historiador Ubieto que "La comparació de la "Cronica de Jaume I" en la documentació que va otorgar tal monarca porta a la conclusió de que aquella presenta arbitràriament els successos, alterant la seua successió cronològica, falsejant deliberadament la relació entre ells, i interpretant-los al seu gust"... afegint que "mentix amplement".

Considerades estes precisions, no es pot deduir d'aixos textos que presenta Sanchis Guarner, ni la generalització ni l'acceptació de la paraula "catalanesc", i més tenint present que es referixen a un parlar en formació, al qual cadascu li dona el nom del seu país. Quan es va normalitzar, quan es va fer l·literaria, en el seu segle d'or, tots la proclamaren Llengua Valenciana.

6- MANIOBRES FRAUDULENTES

6.6 "LA MARCA HISPANICA", DESERT ESTRATEGIC

*"Llavors, la influència del castellà sobre el valencià es tornà avassalladora i fon una altra causa important de diferenciació. Ja hem vist que el simpàtic cavaller valencià dels Col.loquis de Tortosa declarava: "los valencianos... la llengua, de Catalunya la tenim, encara que per lo veïnat de Castella s'és molt trastornada."
(S.G., p. 40)*

En l'intent d'atenuar, desllustar i abaixar la llengua valenciana, Sanchis Guarner, parlant dels últims anys del segle XVI i del segle XVII, parla de l'influència del castellà com a causa de diferenciació. Les úniques bases argumentals que presenta per a dir que en aquells temps la llengua valenciana havia seguit influència pel castellà, i per tant, canvià o dialectisà, son:

L'afirmació d'un català, el tortosí Cristòfol Despuig -¿o es que els tortosins no eren catalans?-, el mateix i en el mateix escrit de 1959, en el que relata la falsa llegenda de les trescentes donzelles de Lleida dutes per a repoblar València. Afirmació d'identica intenció, i tan falsa com la de les donzelles, que posa a boca d'un valencià imaginari que -clar- a judici de Sanchis Guarner es "el simpàtic cavaller valencià". Molt simpàtic.

De la seua collita, com a rao d'influència castellana en els segles XVI i XVII, diu que València "ha tingut sempre extenses comarques en llengua castellana incloses en el seu territori, confina en quasi tots els seus límits amb terres idiomàticament castellanes (Murcia, Castella, Aragó), i només una estreta faixa septentrional l'uneix a Catalunya".

¿Voldria Sanchis Guarner fer-nos creure que esta situació apareix en els segles XVI i XVII? ¿Com estava la situació en el segle XV? Estava igual. ¿I en el segle XIV? Lo mateix. Des dels orígens del Regne de València han hagut llocs de parla serrana o castellana i llocs de parla valenciana. En l'Època d'Or de la literatura valenciana tenien la mateixa distribució idiomàtica que en el temps al que Sanchis Guarner es refereix. No es lògic presentar-ho com a rao de causa a efecte.

Lo que no vol reconèixer Sanchis Guarner, i ho amaga lo més que pot, es que la llengua valenciana, com a llengua brotada del llatí a través del parlar romànc dels musulmans valencians -l'algèmia valenciana-, ja en aquells temps clàssics tenia una base articuladora determinada i diferent de la base articuladora dels habitants de la Marca Hispanica, els posteriors catalans.

La parla dels catalans va sorgir també del llatí, però no a través de les algèmies, sinó de la població pertanyent a l'Imperi dels Francs, "l'Empire Caroligien". Est imperi dels francs arribava al riu Llobregat, formant en el nord-est peninsular la Marca Hispanica, fundada entre 785 i

792, un territori francès dividit en condats. U dels comtes, designat per l'Emperador francès, era el Comte de la Marca. Les seues fronteres eres movediçes, arribant en alguna ocasio a Tarragona.

La Marca, com ho proven les "Constitutio de Hispanis" de 781, 815 i 844, estava deshabitada, "reduida a soletat". Era un desert estratègic dels francs, una regió d'erms i malees, tenint per capitost "un conde-marqués de la malezas y de los yermos". En la Marca, la població primitiva, que havia seguit musulmanisada, fou exterminada o va fugir. Desert estratègic, frontera defensiva del regne francès.

El sobirà o emperador franc o el seu delegat, el comte de la Marca anava donant en "aprisio o pressura" les terres, quedant obligats els poblaors beneficiats a formar en l'exèrcit del comte, a servir-li en exploracions i atalayas, etc.

Estos pobladors de diverses procedències, però normalment galo-romànics francs, constituïren sobre la terra erma la població originària dels catalans, deslligada de l'anterior població peninsular. Tenien, per la seua procedència, una base articuladora diferent a la dels qui parlaven el romanç d'Al-Andalus –tota Espanya musulmanisada–, com els valencians, toledans, cordovesos, granadins, murcians, etc.

Per això, la fonètica i la base articuladora del romanç valencià i la del romanç castellà d'aquell temps eren més semblants que la base articuladora del català. Això, des dels orígens, cosa que lògicament perdura en la seua evolució. I com la llengua que va fer l'literària abans de qualsevol llengua de la península fou la valenciana, està clar que la fonètica de la llengua clàssica correspon a la base articuladora valenciana.

Els francs de la Marca, nomenats després catalans, de base articuladora diferent, i sense l'literatura, anaven pulint i millorant el seu romanç per influència de la l'literatura valenciana, però sense deixar de pertàneixer al sistema galo-romànic en les estructures mentals i expressives de la seua parla, seguint les tendències col·lectives articuladores pròpies. La diferenciació del valencià i el català no es deguda a dialectisació o desviació de la llengua clàssica produïda en València. La diferència, des dels orígens, té una raó més fonda.

7- SECESSIONISME, ¿DE QUI?

7.1 GRAMATICS, TRADUCTORS, I AUTORS CLASSICS, DONEN NOM A LA LLENGUA VALENCIANA

"Valencians foren, com és sabut, la gran majoria dels nostres literats classics (...) Els gramatics li donen el nom de valenciana. (...) els traductors dels segles XV i XVI anomenen clarament valenciana la llengua de la seua epoca. (...). La denominació de valenciana per a la llengua pròpia, apareix usada alguna vegada per autors no valencians (...). Els testimonis adduits són nombrosos i ben explícits. Tanmateix, alguns historiadors de la literatura catalana (Rubio i Iluc, Nicolau d'Oliver, Montoliu, Martí de Riquer, etc.) han volgut interpretar que la denominació de "valenciana prosa" era només nom d'una certa escola literària i no tenia significació idiomàtica. (...) Cal, doncs, concloure que, com diu Rubio i Balaguer, el dictat "valenciana prosa" no té a l'abast que el de "prosa escrita per valencians" (S.G., p. 36-38).

En el capítol que Sanchis Guarner dedica a canviar-li el nom a la llengua valenciana, després d'enunciar les "raons" que –segons ell– fonamenten el nom de català per a la nostra llengua, i que no tenen –ja ho hem vist– res de pes, cap de valor, afegix uns quants paràgrafs relligant dats de manera que una lectura superficial pot produir l'illusió de que hi ha algun fonament en la seua afirmació.

Barreja denominacions cronològicament posterior i estrangeres i escriptors d'èpoques diferents, de manera molt curiosa, per a donar l'impressió que vol produir, fàl·la impressió que no resisteix la crítica interna del text. Una mostra: dels dats objectius que aporta es dedueix clarament lo contrari d'allò que vol fer veure en les seues sinuoses interpretacions. Afirmar que "Valencians foren, com és sabut, la gran majoria dels nostres literats classics", i que en el segle XV dels nostres classics, "només alterna la denominació de valenciana amb la de romanç per a la llengua pròpia, tant si els seus llibres eren impresos a València com a Barcelona".

Assevera que "Els gramatics li donen el nom de valenciana", aduint exemples:

Liber elegantiarum, Venècia, 1489, primer diccionari imprès d'una llengua romànica, escrit "*latina et valentiana lingua*" per Joan Esteve, valencià.

Sinonimia variarum sententiarum, de Stefano Flisco, vertit "*ex italico sermone in valentinum*" per Jeroni Amiguet, tortosí.

Assegura Sanchis Guarner que "El nom de la llengua autòctona solen esmentar-lo tots els llibres que eren traduccions d'una altra llengua, i s'observa que els traductors del segle XVI i XVII anomenaven clarament valenciana la llengua de la seua època". I traïa a col·locació:

La primera traducció a una llengua romànica de la Bíblia "arromançada de llengua llatina en la nostra valenciana" per Bonifaci Ferrer, germà de Sant Vicent Ferrer, en València, 1478.

Imitació de Jesucrist de Kempis, Barcelona, 1482, "explanat de llatí en valenciana llengua", per Miquel Pérez.
Vida de sancta Catherina de Sena, València, 1488, traduïda pel mateix Miquel Pérez "de llatí en valenciana prosa".

Vida de Jesucrist de Ludolf de Saxònia, 1587, "trelladada de llatí en valenciana llengua" per Joan Roig de Corella.

Hystoria de Alexandre de Plutarc, Barcelona, 1481, "del toscà en la present llengua valenciana transferida" per Lluís de Fenollet.

Lo carcer d'amor, Barcelona, 1493, "traduït de llengua castellana en estil de valenciana prosa" per Bernardí Vallmanya.

La revelació del benaventurat apostol sant Pau, València, 1495, que el mateix B. Vallmanya va traduït "de vulgar ydioma castellà en valenciana prosa".

Cordial de l'ànima, València, 1495, traduït "de vulgar llengua castellana en estil de valenciana prosa" per B. Vallmanya.

Art de ben morir, València, 1491?, traduït per Francesc Eiximenis, gironí, "en llenguatge català", expressió corregida per ell mateix en la segona edició de Barcelona, 1507, substituïnt-la per "en llengua valenciana".

Scala Dei, Barcelona, 1523, traduïda pel mateix Francesc Eiximenis "de lemosi en nostra llengua vulgar valenciana".

Blanquerna de Ramon Llull, València, 1521, "traduït i corregit ara novament dels primers originals, i estampat en llengua valenciana" per Joan Bonllavi, català. Notem que diu traduït, i era obra de Llull.
També aporta afirmacions d'autors clàssics:

La història de Josep, 1506, de Joan Roig de Corella, en la que declara que "descriurè en vulgar valenciana prosa...".

Tirant lo Blanch, València, 1490, en la que el autor, Joanot Martorell, fingint ser traductor, escriu "m'atreveix exposar no solament de llengua anglesa en portuguesa, mas encara de portuguesa en vulgar valenciana".

"Els testimonis adduïts són nombrosos i ben explícits", diu.
La denominació de "valenciana" per a la nostra llengua, la llengua dels valencians, la llengua a la que es refereix Sanchis Guarnier, apareix usada sempre pels clàssics: autors, traductors i gramàtics, valencians i no valencians, tant si estan impreses les obres en València com si ho estan en Barcelona o Venècia.

La deducció de qui, on veu escrit "valencian prosa" llig "prosa escrita per valencians" dins de la "Lliteratura catalana", que és la seua conclusió –seguint en dictat del català Rubio i Balaguer–, pareix pròpia de paralexics, o enlluernats visionaris, o esquizofrènics, o psicòpates obsessius.

Qualsevol persona normal dedueix que els classics afirmen que el idioma que en ells ha quallat com a idioma lliterari, es titula "llengua valenciana", i aixina deu de nomenar-se sempre.

7.2 UNICA LLENGUA CLASSICA, LA VALENCIANA

"En el període antic i classic de la nostra Literatura, la llengua literària estava tan unificada que resulta ben difícil d'esbrinar quins textos són originals d'autors valencians, quins ho són de catalans i quins de mallorquins. Només els tècnics arriben a descobrir-hi certs indicis i encara no concloents" (S.G., pp. 39 i ss.).

Correcta apreciació, però tenint sempre present que eixa llengua lliteraria classica era la denominà per tots "llengua valenciana"; que, encara que els parlars catalans i malloquins eren diferents del valencià, els escrits que tenien les pretensions lliteries adoptaven la "llengua valenciana", raó per la qual els textos escrits mostren una certa uniformitat; i també, que els únics escrits que poden classificar-se com a "llyteraris" són d'autors valencians.

Duent compte d'esta realitat que he precisat breument, i seguint la llectura de Sanchis Guarner, s'observa que, silenciànt-les i donant a entendre més bé altra cosa, comença a desfalcàr, desvalorar, despreciar i rebaixar lo nostre. Vejam-ho:

Presenta com a "regionalistes valencians" els escrits de Jaume Roig i Sant Vicent Ferrer, ficant així, furtivament, com una falca, la falsa idea de que els valencians s'apartaven de la llengua lliteraria, com si no fora la seua. Cosa molt lluny de la realitat, quan bé sabem que els dos autors citats per ell són exponents ben clars de la lliteratura valenciana, precisament d'eixa que, despuntant en les algemies, v'arribar a ser l'única "llyteraria" de tots els parlars de la costa mediterrànea d'Espanya.

Desseguida afirma que "la diferenciació no arribà a accentuar-se fins a ala darrereria del segle XVI i en el segle XVII, amb la decadència del nostre idioma, i és aleshores quan la llengua escrita comença a reflectir els dialectismes, tant a València com a Catalunya i a Mallorca".

Podia haver posat punts suspensius en lloc de "tant a València", suprimint una incorrecció, perquè precisament qui va començar a reflectir en els seus escrits la seua pròpia parla, i per tant a distànciar-se, foren els catalans i els mallorquins, els quals la tenien diferent a la valenciana, la llengua parlada en el Regne de València, tinguda com a model de bon parlar i de bon escriure. Per tant, a no ser en un intent clar de desvirtuar-la, Sanchis Guarner, no devia d'haver posat en un mateix pla la diferenciació dialectal, quan bé sap qui es va diferenciar de qui.

En l'al·lusió a "la decadència del nostre idioma", parlant immediatament de València, Catalunya i Mallorca juntes, pareix que posa la premissa d'un parlar anterior uniforme i d'uns valors lliteraris pareguts en els territoris que cita. Tinc que precisar que la decadència podria tindre-la qui havia pujat a gran altura. I l'únic Regne que havia posat dalt del candelero, l'únic que havia fet sobreixir i lluir la seua llengua, era el

Regne de Valencia. Els condats catalans –subdits del Regne d’Arago- "no decaigueren: continuaren en el mateix nivell d’atonía, pobrea i fluixetat cultural. La sua parla no tenia ninguna lliteratura. Si l’idioma valencià entrava en decadencia lliteraria, el parlar catala no havia arribat a ser mes que això, un parlar, no una llengua de valor lliterari.

7.3 FA CINC SIGLES, JAUME ROIG

"Els regionalismes valencians en la morfologia, comencen ja a transcendir a la Literatura en certs autors mediavals que es complauen a usar el parlar popular, com Sant Vicent Ferrer o Jaume Roig" (S.G., p. 40).

Fa cinccents anys, en 1478, en este mateix mes d’abril, dia 4 a 5, va morir en Valencia el "magnífic mestre Jaume Roig", mege preclar i insigne poeta valencià, citat en la Lliteratura Valenciana com a precursor de la picaresca.

De gran prestigi com a mege, apareix documentat com a examinaor de meges de Valencia, moltes vegades, des de 1434 a 1477.

En ell s’unia l’inspiracio poetica al criteri científic, l’humanisme a la ciencia, la vida prestigiosa per la seua sapiencia al llenguatge pla i popular, la diligencia en totes les obres benefiques, ad ell confiaes per la regina Maria, a la noblea de sentiments que tan destacadament exteriorisa en els seus escrits. Era Conseller de la Ciutat de Valencia i mege de Maria de Castella, regina de Valencia com a muller d’Alfons III de Valencia i V d’Arago.

Jaume Roig diu, afirmant-ho en lo seu criteri científic i el seu rigor de llenguatge, que concebix i escriu el seu "Espill" en "Algemia". Afimarcio que Nicolau Primitiu Decà del Centre de Cultura Valenciana –hui Real Academia de Cultura Valenciana-, comenta en 1958, exposant la subtitilitat investigaora d’Alfons Salvà, com a continuacio:

"Es a dir que Jaume Roig va dir que va escriure les seues rimes al pla; ço es, en la llengua corrent, com parlaven les aljamies; i com les aljamies eren dels moros: Paterna, Benaguacil, Torrent, Vall d’Alcalà, etc, resulta tambe que els moros parlaven en llengua vulgar valenciana, desmentint als filolecs que suponen als moros parlant en arap".

Està mes clar que l’aigua que la llengua valenciana era la parlà pels habitaors d’esta terra, musulmans i no musulmans; que no la van dur del nord. Notem nomes el titul, que es precisament "Espill" i no mirall. Està tan clar que, per vore com ho interpretava, he remirat les pagines de "La llengua dels valencians", de Sanchis Guarner, i he vist que ni ho nomena. A Jaume Roig no el cita mes que entre parentesis: "Del patriciat urbà hi haguè diversos metges escriptors –com Arnau de Vilanova i Jaume Roig-, pero..."; "Els regionalismes valencians... com Sant Vicent Ferrer o Jaume Roig; o citat per atres, com Galiana, que posa a Jaume Roig entre Ausias March i Joanot Martorell, indicacio de la seua categoria lliteraria.

Es natural: quan uns versos de Jaume Roig, de fa cinccents anys, desfan i desautorisen tot l'embotit que vol endosar-nos Sanchis Guarner, es natural que se'ls calle, i no diga res d'ells. Pero estan.
La llengua valenciana no fon duta des de Catalunya.

7.4 ¿QUI ES SECESSIONISTE?

"Els testimonis adduïts són nombrosos i ben explícits" (S.G., p. 37).
"Fracàs de l'intent secessionista" (S.G., p. següent a la 38).

Entre les pàgines 38 i 39 de "La llengua dels valencians" n'hi ha dos en blanc, sense numeració, per al títol del següent capítol. Les considere el símbol d'una amnesia patida o volguda. Possiblement el segon diagnòstic més be que el primer.

M'explique. En les pàgines 35 a 37 ha "aduit testimonis numerosos i ben explícits" de que en el segle d'or, tots els gramàtics i traductors –tant valencians com no valencians–, tots els autors literaris clàssics –valencians tots–, tant si l'impresió està feta en València com en Barcelona o Venècia denominen "valenciana" a la llengua en que escriuen i de la que parlen.

Pero les pàgines en blanc obliden lo que han dit les anteriors, i en elles apareix un títol al·ludint a un "intent secessionista". Lògicament, jo pensava que es referiria a l'actitud catalana secessionista, intentant separar-se del tronc comú, la llengua valenciana, la única que tenia categoria d'idioma literari, i volent constituir-se en el "tronc".
Fraudulentament.

Ingenuament, jo imaginava un capítol conseqüent i expressiu de la realitat, pero em trobe en la sorpresa d'un escrit en que es capgiren de tal forma els fets que –si cregueren les seues paraules– resultaria que "els qui havien fet literaria la llengua" hagueren segut els catalans –contra tota evidència–, i que els secessionistes havien segut els valencians. Es sorprenent, pero ja no podem creure en la seua paraula. Els valencians, tant en el "Tribunal de les Aigües" com en els camps de tarongers, no han necessitat mai escriure ni firmar per a que la seua paraula tinguera valor sense dubte. No és este el cas de "La llengua dels valencians".

Després de les dos pàgines en blanc, comença dient que "els escriptors valencians que en els segles XV i XVI donaven normalment el nom de "valenciana" a la seua llengua vernacle, no pretenien negar la unitat idiomàtica de València amb Catalunya i Mallorca: poetes del Principat i de les Illes concorrien sempre als certàmens literaris que tot sovint es celebraven en València".

Es cert que en el Regne de València, bressol de la llengua literaria, es celebraven certàmens, als que podien presentar-se poetes de molts llocs, per exemple del Regne de Mallorca, Regne de Navarra, Regne d'Aragó i dels seus comtats barcelonins i urgellencs, abans francesos, etc. Pero posar este fet com a prova de que "no pretenien negar l'unitat idiomàtica de València i Catalunya", és grotesc. En 1440, per exemple, li van donar la

joia a Pedro Torroella, de Navarra, i, seguint la mateixa línia argumental, hauria d'haver unitat idiomàtica entre València i Navarra. He rebuscat en la "Historia de la Literatura Catalana" de Martí de Riquer, que té el descarament, la barra, d'apropriar-se de tota la lliteratura Valenciana. He vist lo referent a la poesia, i m'he reafirmat en que els concursants naixcuts en els comtats catalans –ben poquets per cert-, escrivint, clar està, en llengua valenciana, no van arribar a obtenir ninguna distinció que els consagrara com a "autors lliteraris". Els autors clàssics de categoria lliteraria reconeguda con tots valencians. A pesar i contra lo dit pel tentacul catalanisaor de TVE, també Ausias March, naixcut de família valenciana en Gandia, població del Regne de València que no mai ha perteneixcut als comtats catalans del Regne d'Aragó.

En aquells temps, la llengua que havia arribat a constituir-se en l'idioma lliterari de la part oriental d'Espanya era la "llengua valenciana"; i aixina la nomenaven els naturals dels regnes d'Aragó, de Mallorca, de Castella, de Navarra, els dels condats de Barchinona i d'Urgell, etc. Per això els valencians no pretenien negar res. Sols afirmaven lo que afirmaven tots: que la llengua era "valenciana". En els condats del nord-est de la península podien parlar com fora, però a l'escriure lliterariament havien de fer-ho en llengua valenciana.

Una confirmació d'açò està en la mateixa plana 39. En lo d'Antoni Canals, que per a Sanchis Guarnier es "desconcertant", perquè li desbarata la seua afirmació tergiversadora; però que es perfectament il·lògica si nos posem en la veritable realitat d'aquells temps: el valencià Fra Antoni Canals, en la seua traducció de "Valerio Maximo" (any 1395) diu que "He'l tret del llatí en nostra volguda llengua materna valenciana, així breu com he pogut, jatsessia que altres l'hagen tret en llengua catalana".

No se perquè s'estranya Sanchis Guarnier, perquè Antoni Canals ho diu ben clar. Diu que encara que altres l'hagen traduït en català el "Valerio Maximo", ell presentava una traducció diferent, la traducció en llengua valenciana. Mes clar, aigua.

Desconcertat i tot, Sanchis Guarnier s'empenya en fer creure al lector fàcil d'enganyar, en la "catalanitat" de Canals. I per ha provar-ho, nos endosa una frase que deu de ser lluminosa per a ell. Però que no porta ni indicis de la catalanitat de Canals. És una frase de la dita traducció: "E com lo dit rey (Massinissa) fos barbre –que vol dir hom estrany a la terra on és, qui no col Déu, com serien, als catalans, turcs o tartres..."
¿Hauria algu –pense yo- que veja que esta frase manifesta la seua catalanitat?. Yo no ho veig per cap de costat.

De tot, queda clara una cosa: els catalans parlaven diferent dels valencians; si volien escriure lliterariament –cosa en la que no van tindre molt d'èxit- havien de fer-ho en llengua valenciana, la que parlaven els valencians, la llengua lliterària.

Els valencians no podien ser secessionistes.

7.7 CATALANISAR, ERROR OFENSIU

"Els escriptors vulgaristes valencians arribaren a tenir un gramatic, Josep Nebot i Perez publicà en 1894 uns "Apuntes para una Gramática Valenciana popular", on pretenia de consumir l'escissio dels anticultistes..." (p.47).

"Uns anys mes tard, ja començat el segle XX, els susdit teoritzador del vulgarisme gramatical Nebot i Pérez, deixa els escrúpols anteriors i inicia la publicacio d'una gramática literària valenciana, de què aparegué el 1910 el "Tratado de Ortografía Valenciana Clásica" (pp. 47-48).

"Com a mostra de la insolvència pedagogica d'aquest tractadet ortografic..." (p. 51).

"Insolvència pedagogica" es la calificacio de Sanchis Guarner referint-se al "Tratado de Ortografía Valenciana Clásica" de Josep Nebot i Perez, publicat l'any 1910.

Sanchis Guarner li dedica set pagines perque "declara ben explicitament el seu intent secessioniste" (p. 48), secessioniste dels qui –com Nebot denuncia- adopten no ya l'ortografia sino tambe l'analogia i sintaxis catalana, jurant i perjurant que escriuen en valencià pur i castiç (p. 48); perque "diu que els valencians ens distinguem dels catalans en..." (pp. 48 i 49); perque "Nebot tampoc no tenia un coneiximent precis sobre la pronunciacio de ..." (p. 50); perque "preten diferenciar el valencià del català..." (p. 50); perque "la seua pretensio de distingir-nos als valencians dels catalans..." (p. 52); perque "trojava prous raons per a gosar afirmar que "tan grave herejía es catalanizar el valenciano como castellanizarlo..." (p. 53).

Sanchis Guarner escriu moltes pagines tractant de neutralisar a Nebot, enjuiciant-lo i rebaixant-lo pels continguts fonetics o fonemics que esposa. I ho fa criticant un llibre de l'any 1910, com si la fonologia i la fonetica hagueren tingut en aquells anys la mateixa difusio i desenrollament que en l'actualitat.

Es estrany que un home – Sanchis Guarner- que, per la seua professio i els seus estudis, hauria d'estar familiarisat en la distincio entre lo "sincronic" i lo "diacronic", es dir, entre l'estat d'una cosa en un moment donat i la descripcio de la mateixa a traves de la seua evolucio historica, a pesar de tot, s'ensanya en el contingut dels intents fonetics i fonologics de Nebot.

Salvant les diferencias es com si algu escriguera desdenyant a John Dalton, l'autor de la Teoria Atomica, idea fonamental en la Quimica, perque les quatre afirmacions que va fer exposant-la, en 1803, sobre les propietats dels atoms, ha hagut necessitat de retocar-les i canviar-les a la llum dels descobriments moderns.

Lo important es l'idea globalisaora. La de Nebot està ben clara. Per a expresar-la haura tingut mes o menys pols i bona ma. Pero que Sanchis Guarner gaste tantes pagines en desvirtuar-lo, vol dir que la qüestio fonamental afirmà per Nebot, la de que els valencians no som catalans, es la que irrita i el mou a rebaixar-lo.

Cap l'any 1910, els coneiximents llingüístics presenten, en poques pinzellades, el panorama següent:

En Espanya, Ramon Menéndez Pidal obte la catedra de filologia romanica en 1899. El seu primer estudi – sobre el poema del Mio Cid- es va publicar en 1908-1911. D'ell va dir Morel-Fatio que "si este llibre es llig, i si es compren, pot suscitar en Espanya un verdader renaiximent dels estudis filologics i historics": constatacio del modo de vore des de fora d'Espanya l'estat lamentable dels estudis llingüístics en la nostra nacio. I notem que Pompeu Fabra publica la seua Gramatica Catalana l'any 1912, gramatica que podria ser critica molt be segons criteris actuals. I abans de Fabra, en Catalunya, sols hi ha la de E. Vallés, que no mereix mencio.

El notable llingüiste suís Ferdinand de Saussure ha segut el pilar fonamental de la llingüística estructural. Fon professor en Ginebra des de 1891, i les seues conferencies es van publicar despres de la seua mort, en 1916, plenes d'oscuritats, contradiccions i defectes d'argumentacio que s'han aclarit en 1959 al publicar els manuscrits.

En quant a la fonologia, Nebot no podia tindre els coneiximents actuals. En 1939, prou anys despres de 1910, es va publicar "Grundzüge der Phonologie" de Nikolaj S. Trubetzkoy, primer intent coherent d'elaborar una definicio de fonema, d'establir un sistema de fonologia i de classificar les oposicions llingüístiques que permetixen a la parla servir de llenguatge. I encara, en eixos anys, no tots acceptaven les idees d'este rus, fundaor de l'Escola Fonologica denominà de Praga, junt a R. Jakobson i S. Karcevskij, els tres rusos exiliats de la seua terra per la revolucio marxista.

I si es referim a la fonetica, no es pot parlar d'avang palpable a no ser des de 1930, o mes avant. Nadal no tenia els mijos d'ara. El metodo plantografic de Meyes es de 1911. Les radiografies de posicions articulatories son posteriors. No podia usar pellicula cinerradiografica, ni filmar a traves dels laringoscopi. Ya era molt si coneixia el quimograf, cilindre rotatori de paper fumejat dels frances Rousselot (1897) per a registrar els moviments de l'orguens de la parla, que ara està superat pels raigs catodics. No podia analizar l'estructura acustica dels sons usant analisaors o espectometros de sons.

Per lo que yo puc entendre, no es correcte, no es de bona llei, utilizar eventuals inexactituts que presentada – segons ell- l'obra de Nebot en l'any 1910, per a fer un simulacre de refutacio de lo que Nebot mantenia en 1910, i que tambe deu de mantindre's ara: que catalanisar el valencià es tan greu heregia com castellanisar-lo.

Catalanisar el valencià es un error ofensiu, una ofensa danyosa.

8- DE LLETRES I PARAULES

8.7 ADHESIO A LES NORMES DE LA REAL ACADEMIA DE CULTURA VALENCIANA

En primer lloc agraixc que m'hagem vostres donat l'oportunitat d'intervindre en est acte de gran transcendència, i no solament lligüística; de gran transcendència patriòtica: perquè incidix d'una manera clara en el cor de la cultura del nostre poble autoctonament valencià.

El Monasteri de Santa Maria d'El Puig es un marc historic, carregat de sigles, per a un fet actual que esperem tinga ressonancia de sigles en el futur valencià.

Soc alcoya, i tinc el sentiment i la vergonya de vore al poble humillat baix una bandera estranya.

En Alacant, i ho dic aci per si pot servir com a mostra d'estat d'opinio, he segut elegit democràticament Decà del Colegi Oficial de Doctors i Llicenciats, sent ben coneguda la meua posició neta i clarament valenciana. Pense, per tant, que en aço es acceptar el meu sentir majoritariament.

Soc d'Alcoy i vinc d'Alacant. Pareixeria natural afegir "del Sur del Regne" donant com a orientació eixes coordenades enganyoses que han influït i influïxen en valoracions inconscients que rebuge, que no accepte. Dire per que, la cartografia actual, a diferència de lo acostumat en les cartes o mapes antics, posen dalt al Nord i baix al Sur. Es molt forta, massa forta, la pressió psicològica, que en tot influïx i es deixa influenciar, per valorar com a millor lo que està dalt respecte de lo que està baix. I aixina podem arribar a creure –a força de mirar com a alt, com a superior, al Nord- que la cultura, com tot lo que pensem que es bo, ve o a vingut de dalt, del Nord.

Pero tots sabem que el camí de les civilitzacions va rodejant la Terra seguint el camí del Sol; que el punt cardinal de la cultura (de la cultura humanística) es l'Est, l'Orient.

La cultura autèntica no ha vingut del Nord.

Pero ademés, no podem oblidar que –com molt intel·ligent va fer notar D. Josep Ombuena- la latitud de les velles civilitzacions famoses, la dels pobles que naixen sabent, i després necessiten casi tot son temps per a oblidar, la latitud que es "el carrer major de l'orbe" es precisament la de Valencia, la del Regne de Valencia (ni més al Nord ni més al Sur). Este Regne de Valencia ha de reprendre la seua orientació, posant les seues terres, i als seus homens i dones, en eixe "carrer major de la cultura", defenent-se dels vents gelits i verinosos que venen d'atres latituds, latituds que no han aportat mai ni cultura, ni al·teia de mires, ni generositat, ni alegria, ni hospitalitat, ni humanitat, ni humanisme.

Basant-se esta orientacio, si els atles cartografics representaren dalt, en la part superior, el blau de la mar de Valencia, de nostra mar Mediterranea, en eixa situacio tindriem que tot lo regne, totes les terres del Regne –ara dividides en tres demarcacions administratives, les tres provincies- es vorien a la mateixa altura, mes germanes. Les ralles divisories, que aixina es vorien verticals, no separarien en nivells, ni es podrien mirar "de dalt a baix". Seriem com els braços de tres valencianes que passegen "del bracet".

Perdonen vostres esta digressio. Es fruit del desig que tinc que els valencians deixem de mirar al Nord –i ya sabem a que em referixc- com a lo que està mes alt, mes amunt . Es "lo que està a un costat", i ha de quedar aixina: "a un costat". El nostre camí ni ha passat, ni passa, ni ha de passar per ahí.

Posats en esta tesitura estem aci per a testimoniar un agraïment: agraïment a la Real Academiad de Cultura Valenciana que ha fet possible primer, i ha refrendat despres, l'elaboracio d'una normativa ortografica que no està feta "mirant al costat", i que, al meu entendre -ii com no, si he conspirat en la seua elaboracio!- ha conseguit traslladar al paper el parlar dels valencians, la llengua valenciana, en precisio, claritat i adequacio entre els sons, entre els fonemes existents i les grafies corresponents.

Qualsevol paraula del lexic valencià te una transcripcio adequà. I han desaparegut grafies, les que nos corresponen a sons o fonemes que no existixen en Llengua Valenciana.

La base de tota ortografia es la fonetica. Ha d'adaptar-se a la pronunciacio mes comuna: la del valencià general. En l'Ortografia de l'Academia de Cultura Valenciana:

s'han canviat algunes grafies, lletres o grups de lletres, que no s'ajustaven a la fonetica valenciana (algunes s'havien introduït en temps d'enlluernament català),
i s'han reintroduït atres que l'enlluernament català havia fet desaparèixer.

Tot açò s'ha fet seguint les mes modernes corrents llingüístiques: els llingüistes actuals de prestigi –de prestigi- s'interessen molt mes per l'estudi sincronic (es dir, per com es la llengua hui, com es parla actualment) que per les etapes que haja tingut en el passat (per l'estudi diacronic, que s'ha de fer, pero que no es determinatiu).

En canvi, els llingüistes catalanisadors, en contra de tota evidencia científica, no solament fan despreci del parlar actual valencià, sino que intenten canviar-lo, modificar-lo, per a que vaja convertint-se en català. Si ho conseguiren en les escoles, dins d'uns quants anys hauria mort el valencià, i les noves generacions s'expressarien en català. No son, per tant, llingüistes: son salvages que volen assassinar la llengua valenciana.

L'Ortografia de la Real Academia de Cultura Valenciana de 1979, al temps que transcriu correctament el lexic valencià, impediex l'assassinat, la manipulacio, i es solucio del problema que ara ha esclatat:

El problema que es presenta hui, problema capital per a l'ensenyança, problema que els valencians, per pèrdua, per enlluernament català o no

sabem per que, no havem solucionat encara, pero que (gracies a la reaccio actual) està en vies de solucio, es el problema de l'eleccio de "model". L'eleccio de "model", la "normalisacio" de la llengua que ha d'ensenyar-se, es un assumt molt important.

En este problema de l'eleccio de model, incidixen dos elements contradictoris importants: la continua evolucio de les llengües i la necessitat d'ensenyar una forma fixa.

La concepcio de les llengües com una cosa que ne te vida propia –que no estatica- ha conduit als plantejaments d'estudi i de normalisacio ortografica, presentats per la Seccio de Llengua i Lliteratura de la Real Academia de Cultura Valenciana, que ara, en est acte, agraim i defenem. L'estudi científic d'un idioma, per als autèntics estudiosos de les llengües, no per als serviors d'imperialismes llingüístics preparatoris d'imperialismes polítics, ha deixat de ser una elaboracio artificial "normativa", "impositiva", feta al marge i contra corrent del parlar normal.

Per contra, es extremadament respetuos de la realitat llingüística del llenguatge parlat, "constatant" lo que es normal, en el sentit de corrent, d'us generalisat en el temps en que es fa l'estudi.

Es precisament est actitud la que ha presidit l'elaboracio d'esta Ortografia, com s'observarà mes explicitament en la "Documentacio formal de l'Ortografia" que esperem poder vore pronte en les llibreries. Encara que ha mirat, tambe respetuosament, les formes anteriors escrites, ha tingut sempre ben present que: no pot argumentar-se hui, en materia llingüística, a partir de les formes escrites que haja tingut una llengua, que son –segons Vendryes- "la capa de gel que es forma en la superficie del riu" per davall de la qual flux el llenguatge en la seua forma mes espontanea, mes freqüencial, mes comu: la oral.

Ademes, en tot idioma viu s'observa l'evolucio. L'idioma es essencialment evolutiu. Si una llengua perguera la possibilitat d'evolucionar, es convertiria en un llenguatge anquilosat, ancorat en un temps que -podra ser historic- per que ha mort definitivament.

Per tant, serà un idiomicidi, serà mortífer voler tornar-lo a formes arcaïques, encordellant-lo, llevant-li la respiracio, privant-lo de l'evolucio que ha tingut. Perque l'evolucio d'un idioma es la manifestacio de l'inspiracio i de la creativitat del que fan o elaboren l'idioma: els parlants, el poble.

Voler retrotraure una llengua als escrits de sigles arrere, solament perque atres colindants hagen tingut des del mateix tronc –el valencià- una evolucio mes raquítica i tancà, seria una pretensio que podria inscriure's en el marc de les actuacions típicament retrogrades i cavernicoles. Cavernicoles tambe en el sentit de viure a base de matar a colps de garrot normatiu.

No es esta l'intencio dels que han elaborat i han oferit al poble valencià una normativa ortografica. La voluntat de la Seccio de Llengua i Lliteratura de la Real Academia de Cultura Valenciana està expressa i acabe llegint-la- en la "Nota Preliminar de l'Ortografia"

"La Seccio de Llengua i Lliteratura de la Real Academia de Cultura

Valenciana, conscient del seu començament en estos instants que poden ser transcendents per a la afirmació de la tan autèntica com indiscutible llengua valenciana presenta aquí un nou pas regulador que té com a meta la llengua valenciana culta i digna, tant de ser parlada com escrita. I hem dit un nou pas perquè la llengua, com a fet social viu que és, està en constant evolució que cal seguir sense traves, respectant tot lo respectable mentre se proposa el rebuig de lo que, per corrupció, no mereixca tal respecte.

Per això, hem partit de l'atenció directa de la llengua actual de qualsevol lloc valencià parlant del nostre poble i també, naturalment, del material literari i del peculiar sobre la llengua valenciana del que la llarga història nos ha fet hereus.

Ací oferim el treball, després de ser acordada la seua publicació per la Real Academia de Cultura Valenciana, al que seguiran els altres necessaris per a completar la Gramàtica, el Vocabulari i el Diccionari que tan indispensables considerem.

Per a tot això, demanem la comprensió, l'ajuda i la confiança d'este poble nostre, perquè estem convençuts que sap que, per a ser, no pot renunciar a res de lo que el fa ser i de lo que el pot fer ser qui és i vol ser".

9- DE CATALANS I VALENCIANS

9.3 EL POBLE PLA, SALVADOR DE L'IDIOMA VALENCIÀ

Vaja per davant l'aclariment i delimitació dels termes d'esta afirmació que ara presenta, encara que, per raons metodològiques, escomence per la cua.

L'IDIOMA

Un idioma és la forma d'expressió oral i, secundàriament, escrita, que presenta unes característiques tals que, seguint sent essencialment evolutives al pas dels anys, posa en fàcil comunicació als que el parlen en una època determinada.

Entre dos parlars acostats geogràficament i per l'origen, d'un cert paregut, les diferències poden ser tals que, no solament deixen de ser fàcil, sinó es fa difícil i molt difícil la comunicació entre persones de l'ú i el altre parlar. Ben entès que no em refereix a les persones que, per la seua elevació i cultiu intel·lectual, per estudis de diverses llengües, etc., estan en condicions de superar eixes diferències, sinó als que no ne tenen altre instrument de comunicació que la llengua materna.

En esta situació, però solament en una sistematització filogenètica, podrà dir-se que pertanyen a un grup de llengües acostades o entroncades, però sense confondre-les, mantenint-les com a idiomes diferents, llengües distintes i distingibles.

L'estudi científic d'un idioma, per als autèntics estudiosos de les llengües, no per als servidors d'imperialismes lingüístics preparatoris d'imperialismes polítics, ha deixat de ser una elaboració artificial "normativa", "impositiva", feta al marge i contra corrent del parlar normal. Per contra, és extremadament respectuosa en la realitat lingüística del llenguatge parlat, constatant lo que és "normal" en el sentit de "corrent", "d'ús generalitzat", en el temps és que es fa l'estudi. La lingüística actual no desdenya la llengua escrita, con la lingüística tradicional, antiquada però mantesa pels catalanistes, arraconà la llengua parlada. La lingüística actual, moderna, dona més importància a esta última, la parlada. I ho fa perquè:

La llengua parlada és, genèticament, anterior a l'escrita.

La llengua escrita és una confirmació de la llengua parlada, configurant-la, en ocasions, molt arbitràriament.

La llengua escrita pert necessàriament molts elements que posseeix la llengua parlada, i que difícilment poden transcriure's en signes ortogràfics.

EL POBLE PLA

"Poble" és una paraula que s'ha fet quasi mítica. Està en boca de molts. Però donant-li cadascu el sentit i l'extensió semàntica que li conve, conscients tots de la resonància emotiva que comporta.

En una extensa realitat el parlar en nom del poble ("el poble diu...", "el poble pensa...", "el poble vol..."), quan eixe dir, pensar i voler és de qui s'atribueix la veu del poble, sense haver-li preguntat o, cinicament, sabent de cert que el poble no ho diu, ni ho pensa, ni ho vol.

No parlem en nom del poble. Però mirem-lo, aguaitem un poquet, i vejam qui és i que fa.

El poble, el poble pla, no s'identifica en cap de nivells o classes en que s'estratifica la societat usant criteris econòmics.

La pertinença ad eixe conjunt que denominem poble pla no depèn del major o menor grau de cultura o de cultivació intel·lectual, segons criteris discriminatius de certs intel·lectualoides.

El poble és la gent. El poble pla és la gent que, siga quina siga la seua posició en la societat i en la cultura, és assequible pels quatre costats. Oberta i ampla. No és picuda ni clavellada en barrancs i tallats. Vullc dir senzilla, no retorçada, directa en les seues apreciacions i clara en els seus sentiments. Que no solides de terres fluïxes que s'escampen i posen en perill els assentaments i els fonaments de lo que tenen edificat. La seua terra, sense moltes elucubracions, és ferma.

Poble pla són les persones que viuen en activitat, treballant vigorosament pensant en els seus, sense molt de temps per a disquisicions, però mantenint i transmetint aquelles coses que, quasi sense adornar-se, com per instint, han triat els seus majors com a valioses.

Poble pla, obert a tot lo que constata que es autentic progres, pero no desarraïlat, ni sense suc, ni com una boja que s'arranca de terra i es seca.

EL POBLE PLA, SALVADOR

Des de 1707, el poble valencià, contra vent i remoli, a pesar de decrets i d'escoles, ha mantingut vivaz la seua llengua, la valenciana, no deixant-se influir per modes de parlar als seus fills en castellà, excusant-se en la falsetat difosa en estos ultimes anys de supostes dificultats en els estudis dels que utilisen dos llengües des de chicotets. Es tot lo contrari per al desenvolupament de l'intel·ligència. El poble pla, quan apareix el moviment romantic de la Renaixença valenciana, es qui, a traves dels escriptors denominats per algu com a "populistes", despreciativament, s'aferra a la llengua parlà pel mateix poble, fent chacota dels "cultistes" romantics que, des del seu benestar economic, miraven l'antigor com a modelo en les seues tertulies lliteraries, i es relacionaven en els catalans de la seua mateixa classe.

Els populistes i el poble pla mantinguren l'especificitat de la llengua valenciana, sense coentors nostalgiques ni mimetismes d'enlluernats. El poble pla no s'ha enlluernat mai pels artifics catalans de bambalina, ni ha tingut que mendigar d'ells cap d'ajuda condicionà per a eixerir el seu dret de parlar la seua llengua, la valenciana, i d'escollir el lexic que li semblava mes convenient, rebujant i deixant en la cuneta del cami lo que no era del seu gust. I, encara que este poble pla, per l'absorcio centralista, no s'ha cultivat en l'escriptura del valencià, ha mantès viu lo mes important, el parlar.

El poble pla valencià ha vixcut en la creencia de que els demes eren gent que tenia vergonya, que era noble, que era... gent com ell. I aixina, mentres que els que s'autodenominen "intelectuals" parlaven de coses extranyes sobre el nom de les llengües, pero usant d'eufemismes, el poble pla seguia tranquil, sense escarotar-se. Pero, a mida que ha anat veent les maniobres d'envoltura i de denominacio personalisaora, quant ha vist clarament que volen fer-li dir que parla catala, sent que es remou i reviu en ell la convicccio ancestral que remonta sigles: que parla en valencià i que, diga qui diga atra cosa, el valencià es i ha segut sempre una llengua, la llengua valenciana.

Eixe poble valencià, pot ser un poc adormiscat, o mes be confiat, quan se n'ha adonat de l'atac planejat d'anexio catalana, s'ha despertat del tot i ha bramat: no hem segut, no som, i no serem catalans.

9.4 LLENGUA MATERNA I MENTALITAT

"Estime que la llengua materna es el factor que determina la diferencia de les vies per les quals les persones rebeixen, elaboren, senten i

comprenen els sons provinents del mig que els rodeja. La llengua materna se relaciona estretament en el desenvolup dels mecanismes de l'emoio en el cervell. Aço em du a supondre que la llengua materna adquirida durant l'infancia te una estreta relacio en les particularitats de la cultura i la mentalitat de cada grup etnic".

A estes conclusions ha arribat, despres de llargues investigacions, el professors Tadanobu Tsunoda, de l'Institut d'Investigacions mediques de l'Universitat Medica i Odontologica de Tokio. Les donà a coneixer en un informe presentat en un coloqui de la UNESCO celebrat en Atenes, en abril de 1981.

En ben sabut que en l'actualitat, els científics estan determinant, en precisio cada volta major, la localisacio de les funcions del cervell huma. Els canvis de flux sanguí en les arres del cervell son una indicacio dels canvis d'activitat d'estes arees, quan la persona en experimentacio realisa una determinà accio. Per mig d'uns mecanismes de multideteccio, gracies a l'us del Xenon-133, un isotoip radiactiu, injectat en l'arteria cerebral, pot representar-se graficament una especie de mapa d'activitats de les diverses parts del cervell.

En 1965, el professor Tsunoda començà una serie d'experiencies, ideants tecniques complexes, utilisant l'estimulacio auditiva retardà per a determinar de quina manera distinx el cervell diferents classes de sons, paraules, sons d'orige mecanic, tonalitats sintactiques, etc., conseguint determinar en qui dels dos hemisferics cerebrals predomina la recepcio de cada so.

Els experiments demostraren que el cervell es capaç de discernir les caracteristiques estructurals dels sons; i que el predomini de l'hemisferic dret o esquerre del cervell depen de l'estructura dels sons, de les series de freqüencies maximes o formants, harmioniques o inharmoniques, i del grau de modulacio de freqüencies.

Des de 1972, el professor Tsunoda incorporà, com a subjectes d'investigacio, a persones no japoneses, observant notables diferencies en el predomini d'un hemisferic o de l'atre davant d'estimuls similars. Pero experimentant en persones educaes en llengua diferent a la dels seus pares i antepassats, arribà a la convicccio de que el factor que determinava les diferencies era la llengua escoltada i parlada en els seus primers anys de vida, no les diferencies de caràcter genetic. No era la raça, sino la llengua, el mig auditiu i llingüistic que hi havia rodejat al chiquet en els seus primers anys d'existencia, el que produia eixes diferencies. El llenguage, les funcions llogiques que es basen en el llenguage, i els sons i funcions relacionats en les emocions, poden localisar-se en el mateix o diferent hemisferi cerebral, en l'hemisferi esquerre del parlar, o en el dret. "Pot afirmar-se –diu Tsunoda– que la lateritat de la localisacio de les emocions es una cosa que s'adquirix a traves de la llengua materna", la llengua que es depren en l'inici de l'existencia, en els primer set o huit anys.

Les diferencies notables que hi ha en les llengües, respecte de la seua influencia en la formacio dels mecanismes de funcionament del cervell, segons el profesor Tsunoda, es troben destacadament en les vocals. Te una gran importancia la base articulatoria vocalica. Es determinant la seua claritat i purea de so, o la seua foscior i indeterminacio de vocals neutres; la seua abundancia relativa front a les consonants, la freqüencia

de l'ús de paraules formades per una sola vocal o per dos o mes vocals combinades, o el domini de les consonants.

La tendència a la clarietat i puresa de sons vocals i a la relativització de les consonants és proverbial en la llengua valenciana. Com ho és també la foscor i indeterminació de sons vocals en el parlar català. La clarietat fonètica de les set vocals valencianes contrasta i es distingeix notablement de la fonètica vocalica catalana, molt especialment per la confusa pronunciació de A, E i O atones que mougué a Pompeu Fabra a definir com a vocal neutra. El valencià pot canviar netament una vocal per altra, dient "encendre" per "encendre" "asclafit" per "esclafit", però no mescla mai els sons vocals.

Un exemple de la preponderància de les vocals el tenim en la clàssica paraula "aigua" que, en llengua valenciana, tendix a pronunciar-se i, de fet, molts diuen sempre "auia", eliminant consonants; mentre el llenguatge català, prenent origen en la clàssica valenciana "aigua", tendix a pronunciar "aiga", reduint les vocals i conservant la consonant. També mantenen les terminacions en -ada o en -esa- en paraules que el valencià ha eliminat la consonant: cremà, bellea.

Tornem a llegir les paraules del professor Tsunoda que he transcrit al principi, i deixem que la lògica conduïska el nostre pensament. La llengua adquirida durant la infància té una estreta relació en les particularitats de la mentalitat i, per tant, de la cultura de les persones que formen poblacions de personalitat definida i diferenciada entre tots els pobles que constitueixen l'humanitat. El desenvolupament dels mecanismes cerebrals que reconduïxen les emocions, i per tant les mateixes accions que en les persones –som diem un tant inexactament- "ixen del cor", ha seguit formes per les característiques de la llengua materna.

No podem estranyar-nos, per tant, de les diferències de comportament instintiu i col·lectiu entre els que hem mamat la llengua valenciana en una família de parla valenciana, i els que l'han oït i parlat de petits la llengua catalana en una família de parla catalana. Diga's ho mateix entre els de parlar valencià i castellà.

Però, en terres de llengua valenciana, hem tingut els valencians una molt greu equivocació, si pot qualificar-se solament d'equivocació. Em refereixc a la d'haver forçat un parlar estrany al de la família per abraçar i acaronar als fills. Este pecat és d'haver parlat als fills en castellà, desviant i llevant de les seues circumvolucions cerebrals els camins i connexions neurològiques que estan relacionats estretament en les particularitats de la mentalitat i de la cultura del nostre poble valencià.

Si volem mantindre la nostra idiosincrasia hem de tornar a parlar als fills, des del bressol, en valencià. Després, al set o vuit anys, ja podran aprendre qualsevol altra llengua.

L'excusa de que no tindran facilitat per a estudiar és una falsetat. Bona prova la tenim tots els que, com jo, hem començat a parlar en castellà quan ja teníem uns quants anys, en l'escola, sense tindre les dificultats que diuen. Pensem en valencià, parlem en valencià, i també, correctament, en castellà. I pot ser en altres llengües. Però les reaccions emotives, el cor, és valencià.

Aixina s'alluntarà també el perill –que confirmen els fets que patim- de que, havent iniciat la vida en un castellà artificial, puguem alguns creure que tornem al valencià deprenent el català fabricat en l'Universitat, catalanitzat que nos avergonyix o en les escoles de professors formats en ella, com està passant.

III

SENYERA I REGNE (Simbols d'identitat)

1- REGNE, REGIO, PAIS

1.5 RESISTENCIA I ACCIO

Desde hace bastantes años el catalanismo está intentando por todos los medios, lícitos e ilícitos, -mas estos que aquellos-, entrar y apoderarse del "ser" y del "saber que se es" de los valencianos, para obtener su deseo, acariciado mucho tiempo por ellos: poder ser "cap i casal" de un Estado Europeo no español. Claro que económica y financieramente les es inviable sin los recursos de la región valenciana, debido a la balanza de pagos deficitaria de miles de millones de pesetas anuales que tendría Cataluña a solas.

El catalanismo mantiene en el Reino de Valencia a profesionales y profesionalidades de esta acción, los cuales intentan "desde dentro" manipular las inteligencias para remover los obstáculos y promover presiones que favorezcan sus propósitos. Lo hacen de una manera bastante sofisticada, como esta mandado en toda acción basada en el engaño.

Los profesionales del catalanismo se instalan en puntos neurálgicos importantes para la formación de los "estados de opinión" es decir, en centros de enseñanza y de formación del profesorado, medios de comunicación de masas, televisión y periódicos, industria editorial, mundo

del arte e incluso en centros y lugares dedicados al culto religioso. Han ido colocando peones estratégicamente y están siempre a la que cae para proponer y poner a quien les conviene.

Desde esas posiciones, una vez conquistadas, no tratan de promover honestamente las propias convicciones. Tratan de imponer todo el catafalco catalanista sin el mas mínimo respeto a nada, y menos que a nada a la verdad. Cambian y tergiversan todo lo que les viene en gana.

Hay técnicas psicológicas y de propaganda que son verdaderos lavados de cerebro, y que no necesitan de grandes inteligencias para llevarlas a término, sino solamente mucha "barra", una desvergüenza bien probada y nada de principios éticos. Los ciudadanos que padecen las técnicas de bombardeo y repetición en los medios de información y de difusión mencionados, son ordinariamente una masa maleable, sobre todo si no tienen un cuerpo de ideas y de convicciones fundamentadas que fortalezcan una actitud crítica y no sencillamente receptiva. Sobre todo por que ellos buscan el asentimiento pasivo para la infiltración, para la persuasión dolosa e idiotizante. Un ejemplo, la repetición y uso exclusivo de la denominación "País Valenciano". No dan razones o argumentaciones. Repiten, repiten y no se salen de ahí.

Catalanistas maquiavélicos o mesiánicos ocupan los medios de difusión masiva de la cultura como los que ocupan una posición en una acción de guerra. Utilizan el engaño, las presiones, la mentira, la intriga, el soborno, las amenazas y otras violencias, condenando al ostracismo cultural, en los lugares neurológicos ocupados por ellos, a todos los que no aceptan dócilmente su línea.

Esa línea ha sido y sigue siendo, en primer lugar, la depreciación y desvalorización de todo lo propiamente valenciano, el carácter de los valencianos, el hablar de los valencianos, las fiestas valencianas... Es muy curioso e interesante observar la notabilísima manera de presentar las cosas valencianas en los medios de formación de opinión sujetos al ronزال de los profesionales del catalanismo: todo lo que no enaltece una supuesta dependencia a lo catalán, es vulgar, mediocre, anacrónico, folklórico, dialectal, basto, grosero... y fascista... aunque quien lo defienda haya militado toda su vida en posiciones netamente antifascistas, pero no se doblega a creer que todo lo bueno, lo grande, lo sublime, viene de Cataluña. A los catalanistas no les importa la realidad. Para ellos la cuestión es tirar fango a los que no se inclinan delante de la Gran Cataluña.

Si en el suministro de aguas de una ciudad se comprobara que los encargados de los depósitos y de las conducciones, los que vigilan la pureza y potabilidad de las aguas, estaban introduciendo, poco a poco, pero constantemente, un producto químico que drogara a la gente produciendo amnesia y pérdida de la personalidad, llegando a la larga a convertir a los habitantes en sujetos aptos para una vida de robots, ¿que deberían de hacer los que se dieran cuenta de esta atentado delictivo?. Pensamos que los estados de opinión no se forman sin medios de difusión y de educación. Y no precisamente a través de los creados adrede en esa finalidad, a beneficio solamente de los interesados en esa problemática. Los estados de opinión llegan normalmente a formarse a través de los medios de difusión y de formación normales, los que llegan a la mayoría, los de influencia generalizada: diarios, televisión nacional y programa regional, centros educativos que en esta cuestión están mediatizados por

el Instituto de Ciencias de la Educación, Consejerías de Cultura y Educación.

Es fundamental remover de los lugares privilegiados de envenenamiento de las aguas de la información y de la formación a los profesionales del catalanismo, que todos sabemos quien son y como actúan.

En Valencia-Ciudad es muy patente la resistencia popular a la acción catalanizadora, pero los medios generales de formación y de opinión, en gran parte, siguen escorados a la parte de la mentalización o pre-mentalización catalanista. Y así las demás tierras del Reino están sujetas a la influencia que comento. Es urgente cortar el suministro de sustancias venenosas a través de las conducciones de agua potable. Como también es urgente proporcionar antídotos. Es necesario resistencia y acción. Pero de todos. Masivamente.

Si queremos que no desaparezca Valencia como pueblo diferenciado, es preciso que no estén en las manos de profesionales de la catalanización los puntos neurológicos de la formación y de la información: Aitana TV, ICE de la Universidad de Valencia, Consejerías de Cultura y Educación. Y que al menos un periódico, mejor dicho un diario, de solera periodística y de ámbito general, que llegue a todos los pueblos de todo el Reino o Nación Valenciana, tenga una orientación claramente libre de las manipulaciones catalanistas.

La defensa propia da el derecho a la resistencia y a la acción. Da el derecho. Pero también el deber. El deber de organizar y de colaborar activamente en la "RESISTENCIA", como los franceses en la invasión alemana. Como los valencianos hicimos contra los franceses, con Vicente Domenech "El Palleter" al frente, en la Guerra de la Independencia.

2- CORONA D'ARAGO I BANDERES

2.2 LA CORONA D'ARAGO

El Reino de Valencia perteneció a la "Corona d'Arago", nombre que se dio a una creación típicamente medieval, de extensión fluctuante, conjunto de tierras y de hombres sometidos al rey que lo era de Aragón; pero conservando el carácter constitucional propio de cada territorio: de reino, como Aragón, Mallorca, Valencia, Sicilia, Cerdeña, Córcega, Nápoles; de ducado, como el de Atenas y Neopatria; marquesado, como el de Provenza; condado como los de Barcelona, Rosellón, Cerdaña; señorío, como el de Montpellier. De una manera constante, desde el principio, y en todo el tiempo de su existencia, solamente estuvieron integrándola el Reino de Aragón, el condado de Barcelona y el Reino de Valencia.

Individualmente cada uno de estos "Estados" era una entidad dotada de

existencia política independiente, teniendo diferentes leyes o fueros, diversos códigos jurídicos, distintas cortes y gobiernos. Existía vinculación a la persona real, pero no vinculación mutua, aunque hubieron interrelaciones frecuentes. Vinculación vertical, no horizontal.

La Corona de Aragón comenzó a gestarse en el verano de 1137, cuando el conde Ramón Berenguer IV de Barcelona entró a formar parte de la Casa Real de Aragón, por los pactos y concesiones de Ramiro II el Monje, rey de Aragón, y subsiguiente matrimonio del conde y la futura reina, Petronila, hija de Ramiro II. De este modo, Ramón Berenguer, hecho príncipe-consorte de Aragón, aportó a la Casa de Aragón el condado de Barcelona, al que ya se habían agregado los de Gerona, Ausona, Besalu y Cerdaña.

Aragón y Barcelona eran en ese tiempo dos grupos geográficos totalmente diferenciados y territorialmente separados. En medio de los dos estaban las tierras musulmanas de Lérida, y los condados de Pallars Bajo y Alto. Pero poco después Aragón se apoderó de la ciudad de Lérida, trasladando a ella la Sede episcopal de Barbastro (Huesca), y utilizando por mucho tiempo las pesas y medidas aragonesas y la moneda jaquesa. Por la conquista de Lérida por Aragón, el condado de Barcelona ya no quedó separado territorialmente de Aragón.

La denominación "Corona d'Arago" no aparece todavía. No se encuentra ni en la Crónica de Jaime I (posterior a 1276), ni en la de Desclot (posterior a 1305), ni en Muntaner (comenzada en el año 1325). La primera mención aparece en la narración de la conquista de Mallorca del rey Pedro IV (1336-1387) cuando dice que, confiscando el reino, los combates y las tierras, las aplica a la "nostra Corona reyal d'Arago".

Pero ya desde 1204, los reyes de la Corona de Aragón eran coronados en la Sede de Zaragoza, previo juramento de los fueros aragoneses, yéndose después a Valencia y a Barcelona para jurar los fueros de Valencia y las costumbres de los condados catalanes.

En todo el tiempo de existencia propiamente dicha de la Corona de Aragón, cada territorio gozaba de una clara independencia jurídica, económica y administrativa. Las Cortes, cuando se convocaban en una misma población para facilitar la presencia del rey, que lo era de todos, tenían sus reuniones por separado. Cuando se había de tratar algún asunto de interés común, como por ejemplo problemas de sucesión, se reunían todos en Cortes generales.

Unicamente después del matrimonio de los Reyes Católicos, por la creación del "Consejo de Aragón" (1493), según la mentalidad y a imitación de la organización castellana, comenzaron a unificarse en criterios y actuaciones los territorios que habían sido independientes en una Corona de Aragón todavía no unida a Castilla.

En todo el tiempo de existencia de esta Corona de Aragón, no aparece nunca el nombre de Confederación Aragonesa. Mucho menos el de Confederación Catalano-Aragonesa. Ni el nombre, ni la realidad que el nombre representa, es decir, el "pacto de confederación" que, según el derecho político limita la personalidad de los Estados que la componen y presenta el conjunto de una única entidad en el orden internacional.

Esta denominación es una invención del catalán Antonio Bofarull Broca en "La Confederación Catalano-Aragonesa..." (Barcelona, 1869), cuando ya

habían pasado cuatro siglos de la unión dinástica de Aragón y Castilla en el año 1479. En realidad es una suplantación dolosa del término jurídico, además de antihistórica; pero que les ha venido muy bien a los que tienen por tarea el engaño anexionista.

No es correcto hablar de "Confederación" ni mucho menos referirse a la Corona de Aragón como a una "Monarquía", induciendo a error a quien escucha o lee, ya que, en nuestro tiempo, esa palabra connota el concepto de Estado único bajo un Monarca, y por tanto falsea lo que fue la Corona de Aragón. Es incorrecto, embrollador, rabosero.

Y todo, por la extraña pretensión de anular los símbolos diferenciadores netamente valencianos. Desgraciadamente.

2.3 INEXISTENT UNITAT DE VALENCIA I CATALUNYA

La Corona de Aragón no ha sido una unidad política, lo que ahora entendemos por un Estado. Ni tampoco una Confederación, tanto si la adjetivan Aragonesa como se le añaden -todavía mas capciosamente- Catalano-Aragonesa.

El Reino de Valencia, reino constituyente de la Corona, tuvo siempre sus fueros, privilegios, leyes, prácticas, costumbres, exenciones, libertades, instituciones, cortes, lengua, moneda, fronteras, aduanas y organización militar, es decir sus peculiaridades y la propia personalidad política.

Los que, como feudatarios, podían sentirse o ser considerados vinculados de una manera especial al Reino de Aragón, como a tal reino, eran los territorios del nordeste peninsular. Estos territorios, los situados al norte del río Llobregat, los propiamente catalanes, eran franceses desde el siglo VIII, organizados por los franceses en condados, como defensa estratégica de su imperio frente al mundo musulmán. La dependencia a los reyes francos es manifiesta incluso coincide en fechas la documentación por los años de reinado de los monarcas francos, subsistiendo de derecho esta situación todo el tiempo antes del tratado de Corbeil en 1258. Pero, de hecho, estos condes procedieron, no solamente en actuaciones de una cierta independencia, sino rompiendo la fidelidad y traicionando a sus señores naturales, como se decía en aquellos tiempos. Esto puede verse, por ejemplo, en las embajadas del Conde Borrell de Barcelona (947-991) a Alhaquem II, sobre todo las de 971 y 974, que representa sin duda un auténtico vasallaje prestado por el conde catalán a la Córdoba musulmana. Mas adelante, al tiempo de la creación de la Corona de Aragón, los dichos condados ya habían cambiado en las relaciones de vasallaje, siendo ahora de los reyes aragoneses: el conde de Urgel, Ermengol VI (1102-1154) lo era como teniente de las poblaciones aragonesas de Bolea, Plasencia del Monte y Zaragoza; el conde del Alto Pallars, Artal III (Artal de Alagón) (1124-1167?), por las tenencias aragonesas de Alagón, Gallur y Pedrola; el conde del Bajo Pallars, Arnal Mir (1124-1174), teniente de las poblaciones aragonesas Buil, Cabañas, Castro, Fantova, después Fraga, Lascuarre, Lozares y Ricla. Los condados de Gerona, Ausona, Besalú y Cerdaña se habían unificado en el de Barcelona, y por el matrimonio de Ramón Berenguer IV (1131-1162) pasaron a ser condados de la Corona de Aragón,

mientras seguían independientes el conde de Ampurias, Ponce Hugo I (1087-1160), y el conde de Rosellón, Gaufredo III (1113-1163).

Estas vinculaciones de tipo feudal estaban siempre imbuidas del contenido jerárquico de los títulos nobiliarios, que excluía la relación de igualdad entre reinos y condados. Por tanto, podía decirse que el Reino de Aragón se extendía desde Navarra al Ampurdán, teniendo en el diversos condados relativamente independientes, como era propio de las costumbres medievales, unos aragoneses y otros catalanes. De estos últimos, el de Barcelona tenía una cierta preeminencia, a mas de que era el rey de Aragón quien lo había heredado.

Observando atentamente la actuación de estos condados, puede afirmarse de una manera general que el espíritu de la Reconquista es extraño a Cataluña. La primera expedición contra Tortosa (1093) fue una empresa conjunta de genoveses y aragoneses; por eso en este mismo año el rey aragonés Sancho Ramírez hace disposición de las iglesias y capellanías de Salou, y hace donación a los genoveses de la tercera parte de Tortosa y de sus términos. La ocupación de Tarragona (hacia el 1095), de Tortosa (1148) y de Lérida (1149), deja estas tierras vinculadas directamente a Aragón, no a los condados catalanes.

Después vino la conquista del Reino musulmán de Valencia por el rey aragonés Jaime I (1213-1276). En este caso, contrariamente a lo que se hizo en las ocupaciones anteriores que se anexionaban a Aragón, Jaime I crea una nueva entidad política, el Reino cristiano de Valencia, estableciendo un nuevo sistema, una nueva concepción de lo que ahora diríamos Estado, mas ciudadano que feudal.

Los condados catalanes, durante el tiempo de existencia de la Corona de Aragón, no solamente no formaron ninguna unidad política con el Reino de Valencia, sino que -lo que es mas significativo aun- ni tan solo tenían frontera común. No colindaban. La mayor parte de las tierras situadas entre el Ebro y el río Cenja, ahora catalanas, a finales del siglo XII y casi todo el siglo XIII, eran tierras aragonesas. Y por tanto, Valencia y Cataluña no tuvieron límites comunes en tiempos de la conquista y creación del Reino cristiano de Valencia.

Y mucho menos una unidad de la que pueda derivarse lo que, engañando, están intentando imbuirnos los catalanizadores, como, por ejemplo, una idéntica bandera.

2.4 QUATRE BARRES NO CATALANES

S'ha afirmat que Arago, Valencia i Catalunya han tingut una mateixa bandera, d'orige catala, basant-ho en diverses ficcions. Una d'elles, l'afimar que constitueien una Confederacio. Fals com hem vist.

Una atra invencio es supondre que les quatre barres roges sobre fondo groc son d'orige catala. Conve coneixer certes coses sobre esta qüestio:

D'entre els catalans, ha hagut qui, volent apropiar-se de símbols que els enaltiren, va forjar una historieta que atribuia al comtat de Barcelona

l'orige de les barres. El catala P. Fr. Juan Gaspar y Jalpi (1624-1691) fa una extensa relacio en la "Hisrtoria de la ciudad de Manresa", 1691, pp. 116-118, dient que la trau d'un manuscrit d'histria de Catalunya de Bernat Boades de 1420. Referix que Wifret II el Vello, comte de Barcelona servint al seu senyor natural, l'Emperaor frances Carles el calp, en guerra contra els Normants, fon ferit en la batalla; que l'Emperaor el visità en sa tenda, i que, veent la molta sanc que escapava de les ferides del comte, va banyar en ella quatre dits de la seua ma, pintant en l'escut dorat de Wifret quatre ralles de sanc.

Esta ficcio s'ha repetit per escriptors catalans i per alguns no catalans. Pero no es troba referencia del fet supost en els que vixqueren en epoques no tan llunyanes i que, per tant, devien de tindre noticia d'ell si haguera segut una realitat. Ni el Monge de Ripoll que escrigue concretament de Wifret II (1194); ni Muntaner en la Cronica del rei En Jaume (1325); ni Bernat Desclot, en la Cronica escrita entre 1326 i 1347. La falsetat de tal llegenda fon demostrà per D. Juan Sans y de Barrutell, supernumerari de la "Real Academia de la Historia", en la "Memoria sobre el incierto origen de las Barras de Aragon...", llegida en junta ordinaria de l'Academia el 17 de juliol de 1812. Pero, ainixina i tot, encara circula per ahi.

No hi ha tampoc cap de document, ni tan encara cap d'indici de que les barres de Arago hagen segut usaes per cap de comte catala com a tal, abans de que els reis d'Arago hagueren heretat el comtat de Barcelona. S'ha dit que les barres apareixen en un sagell de Ramon Berenguer IV. I d'esta afirmacio -que vorem tambe ficticia, falsa- han deduit gratuïtament, que abans de regentar Arago com a princip-consort, ya les tenia com a divisa personal del comte.

Pero resulta que els eixemplars coneguts son de dos fonts: u d'ells, en la "Silografia Catalana" de Segarra, que està desgastat, com si haguera segut raspat, i no es possible apreciar quina es la divisa, ni si n'hi ha o no, de barres clarament. L'atre, en el "Catalogo de Sellos del Archivo Historico Nacional, Aracil Guglieri", en el qual es veu que divisa no son les barres, sino els escacs d'influencia jaquesa, caracteristics de Jaca, primera capital d'Arago. Res de barres en escut o sagell catala. Les quatre barres es coneixien a partir d'Alfons II (1162-1193), rei d'Arago per ser fill de la reina Petronila. Tinc noticia sense comprovar que foren usaes per Alfons I el Batallaor (1104-1134), rei d'Arago anterior a Petronila, en Valladolid.

Es clara la supercheria de que les quatre barres tinguen orige en terres, familiar o llinages catalans, Son propia i tipicament aragoneses, Pero els intens furiosos que es fan per alguns en la tentativa d'impondre al Regne de Valencia la bandera de les quatre barres, no son per ser bandera aragonesa, sino porque ara la detenten esl catalans.

El catalanisme basat en la mentira, es una vergonya.

2.5 LES BANDERES NO REPRESENTAVEN ESTATS

Una altra ficció s'està afegint a les falsetats històriques d'una Confederació entre Aragó, València i els comtats catalans, i sobre l'origen català de les barres d'Aragó, ja comentades.

Est atre error –conectat als anteriors– és la suposició o asseverament de que, en algun temps, Aragó, València i Catalunya han tingut la mateixa bandera. És un assumpte que cal tindre clar: durant l'existència jurídica del Regne de València, les banderes NO EREN SIGNES REPRESENTATIUS de regnes, nacions, comtats o imperis.

Les banderes s'usaven com a insígnia "personal" o "familiar" del rei, senyor feudal, marques, comte o príncep, o com a distintiu de les ciutats o viles, i d'unitats d'exèrcit. Però no s'usaven representant l'entitat jurídica o política que tenia per senyor una determinada persona: i molt menys quan este senyor ho era simultàniament de diverses d'estes entitats independents. És clarior, per a comprendre esta mentalitat medieval, un fragment de "Las Siete Partidas" (1625) del Rei Alfons X el Sabi, gendre de Jaume I: Partida 2^a, Tit. 23: estandarts, pendons, banderes, senyeres, tot són insígnies que poden usar determinades persones, però no ensenyes territorials o nacionals.

Com a signe representatiu d'entitats polítiques, lo que en l'actualitat denominem Estats, les banderes són de creació o adopció relativament moderna.

En França, el rei portava la blanca de la família borbònica. La ciutat de París tenia els colors blau i groc, i en 1789 v'afegir el color blanc del rei, quan Lluís XVI realitzà la famosa visita a "l'Hotel de Ville". I esta bandera de París fou més tard, en el segle XIX, la que es v'adoptar definitivament com a ensenya nacional de França per Lluís Felip I (1773-1850).

En Espanya, fou el rei Carles III (1759-1788) qui va crear la bandera nacional, per Decret de 28 de maig de 1785. No l'havia tinguda ni en temps de Felip II.

Però d'este fet cal conèixer algunes circumstàncies que són alligadores per a alluminar criteris actualment com el seu antecessor Felip V usava la bandera blanca de la família dels Borbons, igual a la del rei de França, sense més diferència que la poc visible –segons són de bon criteri– de l'escut; i com això podia donar lloc a confusions lamentables, Carles III determinà que s'estudiara bé l'assumpte i que li proposaren diferents models de banderes en les que entrara el blanc del seu llinatge. D'entre els diferents models inressats, v'elegir el que tenim actualment, adoptant-los com a símbol d'Espanya. No és que la duiguera de Nàpols.

Notem que, abans del Decret, Espanya i França no tenien bandera. Uns reis d'Estats diferents usaven la mateixa bandera, la blanca dels Borbons. Les banderes no representaven al Regne, sinó al Monarca. Lo mateix que en els regnes de València i Aragó en temps de la seua existència jurídica.

Donem-nos compte també de que l'implantació d'una bandera nacional diferent de la del rei, la fa Carles III, precisament perquè portava a confusions lamentables el fet de que dos banderes tinguéssim per única diferència la

poc visible de l'escut. Aço hauria de fer reflexionar als que ara pensen que es prou un escut per a diferenciar la bandera de Valencia de la de Catalunya.

El Regne de Valencia i els Comtats de Barcelona no havien tingut bandera. No te sentit dir que tenien la mateixa. I ara, la de Valencia no pot ni deu de ser igual a la de Catalunya. Un escut no diferencia.

3- SENYERA VALENCIANA

3.5 PERE II EL CERIMONIOS, REI DE VALENCIA

Tenim ya clar que, si alguna bandera podia haver segut representativa del Regne, ho era la Senyera de la Ciutat de Valencia. I que, en esta, el blau es –"per força"- historicament cert des d'un bon grapat de sigles, a lo manco des de Pere II el Cerimonios (1336-1387).

Per a enfocar be el detall que mos interesa coneixer, no hen de mirar per un canut, sino eixamplar el camp de visio a tot l'ample de l'epoca del rei citat.

Durant el regnat de Pere II de Valencia i IV d'Arago, de renom el Cerimonios o del Punyale, el Regne de Valencia va tindre una importancia decisiva entre les demes terres de la Corona d'Arago, per a l'integritat dels dominis del rei. En un principi, fon molt important l'ajuda economica que el floreixent i prosper Regne de Valencia va entregar al rei a traves de la Generalitat i principalment en les Corts Generals de 1342, convocaes en Valencia, a mes de la posterior accio de forces militars valencianes en la reincorporacio a la Corona de Mallorca (1343) i mes tart el Rosselló (1345).

Pero entre 1346 i 1348, la noblea aragonesa –que hi havia format contra el rei la denominà "Union a fueros de Aragon" en temps de Pere I el Gran (III d'Arago)- tornà a juramentar-se contra Pere el Cerimonios. El motiu: que li havia llevat la governacio general al seu germanastre l'infant En Jaume, donant-la a la seua filla Constança, en titul de successora mentres no li naixquera fill varo (29 de març de 1347).

Una faccio poderosa d'alguns llocs dels Regne i de Valencia-ciutat es va adherir a l'Unio, a pesar dels esforços d'En Pere de Xerica, que formà en Vilareal una lliga contraria.

En 1347, en les Corts de Saragossa, Pere el Cerimonjos es va vore obligat a confirmar a l'Unio el Privilegi d'Alfons I (III d'Arago), a separar de sa Casa als cavallers barcelonins i acceptar consellers proposats per l'Unio, restituint la governacio a l'infant En Jaume, encara que, poc mes tart, va morir enverinat, segons pareix, quan el rei el feu acudir a la

seua presència, en Barcelona.

Mentrestant, L'Unió saquejava en València les cases dels sospitosos de ser partidaris del rei. Les forces de Pere de Xerica no van tindre èxit contra l'Unió, i el rei, que estava en Morvedre, cedi a totes les exigències dels rebels valencians (1348). El feren anar a València, obsequiant-lo en festes esplendoroses, però en situació realment afrontosa, pràcticament en arrest domiciliari en son palau, arribant a haver de ballar, ell i la reina, i no per gust, junt a la gent plebea.

En eixe mateix any, el rei va poder eixir de València per causa de la pesta negra, dirigint-se a Arago, a on poc després Lope de Luna, partidari del rei, va vencer als quinze mil homes de l'Unió en la batalla d'Epila (21 de juliol de 1248). I en octubre, les Corts d'Arago, en Saragossa, aboliren el Privilegi de l'Unió, destruint-se tots els documents i llibres que feien referència al dit privilegi. Pere II es denomina "el del punyalel" per haver-se ferit en la mà esgarrant el Privilegi en el seu punyalel.

Però en València, l'Unió resistia. El rei decidí acabar en les seues tropelies, entre les que es conta el saqueig de la juderia de Morvedre. L'host real va vencer a l'Unió en la batalla de Mislata. El rei En Pere es presentà a les portes de València, que es va rendir, i la seua repressió fou duríssima contra els membres de l'Unió, fent-los beure, en alguns casos, el metal fos de la campana que servia per a convocar als diputats de l'Unió.

València, després d'estos anys amargs per al rei, tornà a la seua fidelitat generosa a Pere II, demostrant-la d'una manera excepcional en la llarga guerra contra D. Pedro I el Cruel de Castella, en la que el Regne de València fou decidí per a la salvació de la Corona d'Arago. I esta actitud de València va tindre singulars conseqüències en la simbologia de la Senyera del Regne, objecte de posterior comentari.

3.6 SENYERA EN BLAU

El blau, l'heràldic "azur" era l'antiquíssim color del senyoriu de Sobrarbe, primitiu nucli del Regne d'Arago. Per això, les armes de l'antiga casa real d'Arago portaven la famosa "creu d'Iñigo Arista" sobre fons blau.

El color blau, en aquell temps, no era fàcil d'obtenir com el groc i el roig, sobre tot per a una tintoreria de qualitat. Les plantes tintoreres que s'utilitzaven per a l'anyil donaven colors poc brillants i de molt bona persistència i inalterabilitat. Per això, les denominacions que es donen no són moltes precises. El color lilit "colores livido", dignifica color blau tirant un poc a carmesí, blau com les blaüres, un poc amoratat. Color que, destenyint-se, quedava un blau desvair, blau cel.

Pere II el Cerimoniós, honorant al seu renom, donava molta importància als detalls heràldics i vexil·logràfics, sent en ell una espècie d'obsessió el protocol i el cerimonial, conscient sempre de la seua potestat per a canviar o afegir al seu àrbitri els signes heràldics i vexil·logràfics dels

seus subdits.

El dia 12 de març de 1348, des de Valencia, concedí a Borriana, per la seua fidelitat al rei contra la discola noblea aragonesa de l'Unio, quant es conté en el document que, en lo substancial, diu textualment: "Per la present carta nostra otorguem, volem i manem que la bandera de la dita ciutat s'aumente en la part superior. Tal afegit ha de tintar-se de color livit ("colore lividus intingetur" en el llatí original", o siga en el mateix color en el que els antics reis d'Aragó, il·lustres progenitors nostres, posaren en les seues senyals de victòria; i en l'afegit del dit color, siguen pintades o brodaes o estampaes tres corones reals de color d'or, com a signe de fidelitat...".

Pere II distingeix a Borriana per l'ajuda que d'esta ciutat obtingue per a vencer als castellans en Mislata, com hem vist ja. De la mateixa manera, Pere II va agrair i va distingir també a Valencia pel seu èxit en els assedís patits per la ciutat, dels que ixque victoriosa en 1364.

El document real d'esta distinció i agraïment s'ha perdut; però consta historicament de modo indirecte, però indubtable, que fou expedit entre 1364 i 1377, com podem comprovar per quant segueix:

En l'Archiu Municipal de Valencia, en el "Manual de Consells i Stabliments", anys 1375 a 1383, n. 17 f. 87 r, es troba un acord del Consell de 10 de març de 1377 que diu: "Aço enadit, que en lo senyal Reyal de cascun dels dits Cinch segells, al cap subira, sia feta corona, per dos raons: la primera, car la dita Ciutat es cap de Regne; Majorment e la segona, Car lo molt alt senyor Rey ara Regnant, per son propi mootiu e de sa mera liberalitat, tenint-se, això com fou sa merce, per molt servit de la dita Ciutat, senyaladament en la guerra de Castella prop passada, specialment en les dos setges, e pus principalment en lo segon e darrer daquells tenguts sobre aquella per lo Rey de Castella, enadí (afegí) la dita corona al dit senyal e per mayor certificacio e memoria, lo dit senyor, ladonchs e de ladonchs a ença, continuament en les seues Reials letres que ell signa de sa ma, ço es lo seu títol on se diu Rey darago, de Valentia, etc. En la L. que es mijana letra daquets nom Valentia, pinta de sa ma una corona per tal forma Valentia". (Sobre la "l" esta dibuixà una corona).

Com podem vore, per esta decisió burocràtica d'actualisació i forma dels segells que utilitzaven els jutges i escriptors de Valencia, apareix de modo indirecte, però clar i indubtable, la referència a la concessió de la corona, com a símbol de distinció i agraïment, en la seua senyera. No podem oblidar que, en la redacció de documents d'eixa època, imperava el sistema de formularis, utilitzant termes semblants en resolucions de casos pareguts.

I aixina s'inferix naturalment d'aço que la concessió referida a la Senyera de Valencia fora, en text, molt similar a l'otorgà a Borriana. El rei Pere II de Valencia el Cerimonios considerava el blau com el color apropiat per a pintar o brodar els signes de victòria i llealtat. És coherent que la corona campejara sobre la franja tenyida "colore livido" de blau, formant la peça heràldica honorable de primer orde, el "cap" concedida simultaneament, si no la tenia ja.

Per tant, des d'aquell temps, segle XIV, com a mínim, la Senyera de

Valencia, per merits propis i –notem-ho- per ser Cap del Regne duya el blau i la corona en la part superior o "cap sobera".

Per Cap del Regne, i com a Cap del Regne. Facen vostres la deducció.

3.8 EL BLAU DE JAUME I

En temps migevals, les banderes eren distintius personals dels reis o dels qui ostentaven autoritat en les ciutats. En lo Regne de Valencia, la bandera més representativa, a la que hi havia de seguir totes les demes quan eixia, era la d'eixa entitat política que s'autodefinia com a "Ciutat i Regne de Valencia", com a cap i cos d'una mateixa realitat.

No és lícit decapitar, guillotinar o degollar eixa unitat política migeval, considerant separatament el cap -Valencia Ciutat- i el cos –tot lo Regne-, com volen certs "segaors" a base de "bon colp de falç". La Senyera de Valencia –Ciutat i Regne- era "la que porta el blau", com reconeix el català Josep Porter i Moix en "Catalunya Comtal", com hem vist abans. Encara que ell intenta, per altres consideracions, que els valencians adopten l'actual de Catalunya, no pot fugir-se'n de reconèixer "la historicitat, antiguetat, veracitat i autenticitat" (p. 47) del blau de la bandera valenciana. "Com a mínim –diu- a la senyera amb el blau no se li pot negar historicitat, ja que data de cinc cents anys pel cap de baix".

Fent paralelisme sobre pautes de raonament de l'article de Porter, i aplicant-les a fets indubtables, podrien arribar a tindre una idea ajustada de l'orige de la Senyera. Vaig a procurar intèrpretar-ho:

Els valencians musulmans, a l'hora de la rendició pactada de Valencia a Jaume I, "segurament perquè es considerava més important i fàcil de llegir el penó real sense aditaments" alçaren en la torre de Bab-el-Schar solament lo més visible, les quatre barres roges, encara que l'estandart de l'exèrcit de Jaume I duguera també el blau en cap "puix que Jaume I sabia que anava a conquerir la ciutat", sent més que conegut el fet del que parla Martí de Viciana: que els reis d'Aragó portaven les banderes o estandarts de conquesta en l'afegit de color blau. El document fou escriturar en Valencia el 12 de març de 1348, traduït i publicat per Martí de Viciana.

Diu Porter que *"Es ben clar, doncs, que hi havia banderes catalano-aragoneses de conquesta, amb el blau, anteriors a la que Pere el Cerimoniós dona a Valencia"*.

"La senyera de Jaume I –la que duya el seu exèrcit- quedaria en la ciutat, en palau, segurament reservada per qui, en nom del rei, quedara també com a governador i administrador". Apart, conservarien com a trofeu el penó que els sarraïns valencians hissaren en senyal de rendició. Sent així que la bandera de conquesta del rei era la que es conservava honoríficament en la Ciutat de Valencia, capital del Regne –la que duya al cap del seu exèrcit-, es de clara evidència que portava el blau en cap,

transversal a les barres roges.

Per això no es gens estrany que Pere "El Cerimonios", precisament per ser molt puntillós en les coses protocolàries i de simbolismes, observant que en Borriana utilitzaven una bandera de barres sense blau, manara que li l'afegiren per a que la bandera fora com hi havia de ser. Alguns han cregut que este manament del rei a la ciutat de Borriana era una concessió, un privilegi en el sentit actual de la paraula, entesa com un favor o una distinció. Hem de recordar que "privilegi", en aquell temps, tenia el significat de "lleí privà" (pri-legi), es dir, lleí que no es general per a tot lo Regne. Era lleí o manament particular que tant podia ser de concessió honorífica com d'imposició d'obligacions o prohibicions. En este cas, podem perfectament interpretar-lo també en sentit de manament d'afegir el blau que faltava ("que se acrecienta por la parte de arriba, la qual anyadidura esté teñida de color azul", en traducció de Viciàna).

Podem interpretar-lo així perquè justifica el manament donant raons de costum ancestral ("del qual los antiguos reyes de Aragon, nuestros antecesores ilustres, solian sus banderas vencedoras llevar").

La costum ancestral del blau es urgida per Pere "El Cerimonios" quan, en motiu d'una victòria, observa que encara no l'havien posat en Borriana. Pere el del Punyalel anava uniformant baix el blau les banderes del Regne de València.